

Caur ērkšķiem uz zvaigznēm

Foto - E. Gabranovs

Vai pielikts punkts? Pērnā gada 18. novembrī mūspusē svinīgi atklāja ceļa zīmes "Balvu novads/ Bolvu Nūvods". Jāsecina, ka tolaik diskusijas vai aptaujas izpalika, ģerboņa vietā atstājot tukšumu. "Kāpēc tāda steiga? Kāpēc šo darbu nevarēja izdarīt vienlaikus?" jautāja lasītāji. Jāsecina, ka gads ir pagājis un tukšums joprojām sveicina novada ciemiņus. Tiesa, vakar Balvu novada domes sēdē ar desmit deputātu balsīm 'par' (atturējās: Ruta Cibule, Imants Slišāns un Jānis Vancāns) apstiprināja ģerboņa variantu – vilka galvu uz karmīnsarkanā fona. Pēc balsojuma novada vadītājs Sergejs Maksimovs uzsvēra, ka viņam pietiekoši asi nagi un stipri zobi, lai aizstāvētu iedzīvotāju intereses.

Edgars Gabranovs

Pirms nedēļas Balvu novada Izglītības, kultūras un sporta jautājumu komitejas sēdē Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Iluta Jaunžekare informatīvajā ziņojumā deputātiem pastāstīja, kā sokas ar Balvu novada simbolikas priekšlikuma virzišanu. "Mums jāatrod simbols, kas mūs vieno!", apkopojot informāciju, lasāms viņas sagatavotajā rakstā pašvaldības mājaslapā.

Iluta Mežule komitejas sēdē informēja, ka līdz 15. jūlijam iedzīvotājiem bija iespēja izteikt savu viedokli par piedāvātajiem jaunizveidotā Balvu novada ģerboņu variantiem: "Pirmajā variantā - sudraba vilka galva un austroša zelta saule tumši zilā fonā, otrajā variantā - melna vilka galva un austroša sudraba saule purpura sarkanā fonā. Nobalsot varēja gan elektroniski, gan izgriežot aptaujas anketu no pašvaldības informatīvā izdevuma "Balvu Novada Ziņas".

Atgādinām, ka "Vadugums" jau 27. maijā rakstā "Pret vilku iebildumu nav" citēja komitejas priekšsēdētājas Aijas Mežales teikto: "Deputāti piekrist, ka ģerbonī jābūt vilkam. Jālemj par fona krāsu – karmīnsarkano vai zilo?" Visticamāk, iedzīvotājuprāt, šī arī bija galvenā izšķiršanās.

Aptaujā kopā tika iesniegtas gan elektroniski, gan papīra formātā 2485 balsis:

	Tumši zilais fons	Karmīnsarkanais fons
Interneta balsojums	585	1 387
Balsojums papīra formātā	488	25
Kopā	1 073	1 412

Vienkārši matemātiski aprēķini liecina, ka tumši zilo fonu atbalsta 43%, bet karmīnsarkano 53% iedzīvotāju, turklāt, kā zināja teikt I. Jaunžekare, savu viedokli pauda 12,6% iedzīvotāju. Vai ar to nepietiek? Nē, spriežot pēc A. Mežales un deputātu debatēm. Jāpiebilst, ka klātesošos viņa pārsteidza ar sensacionālu priekšlikumu, ka jāveido jauns novada simbols: "Ari tie 12% nav mazsvarīgi, bet jūs zināt, ka debātes ir ļoti nopietnas. Mans priekšlikums, ņemot vērā to, ka pārsvars nav dikti liels, nevirzīt ne vienu, ne otru variantu uz deputātu balsojumu. Veidosim ģerboni no jauna, pieaicinot mākslinieku, lai galarezultāts ir katram tikams. Lai nav tā, ka daļa iedzīvotāju, arī daļa deputātu, paliek neapmierināti. Vilks jau nekur nepazūd, tas paliek pilsētas ģerbonī. Ir jāatrod kompromiss, lai mēs un mūsu vēlētajī justos labi."

*Turpinājums 5. lpp.

Īsziņas

No 1. līdz 5. augustam tiks pārtraukta siltumenerģijas padeve visai pilsētas daļai no katlu mājas Bērzpils ielā 30, Balvos, sakarā ar remontdarbiem centralizētajā siltumtrasē.

No 1. līdz 10. augustam netiks nodrošināta siltumenerģijas padeve šādām mājām Balvos:

Bērzpils ielā – 44; 46; 50a; 50b; Daugavpils ielā – 41; 59; 61; 69; 73a; Partizānu ielā – 39a; Pilsoņu ielā 23; 31; Raiņa ielā – 37; 39; 40; 41; 51; 52; 34a

Atvainojamies patērētājiem par sagādātajām neērtībām.

AS "BALVU ENERĢIJA"

Nākamajā vadugunī

● **Starptautiskais amatierteātru festivāls "Ķiršu dārzs 2022"**
Kolektīvi no Latvijas un Lietuvas pilsētām

● **"Satiekamies Tilžā!"**
Pagasta svētki

Reģistrēti astoņi saraksti

Līdz 28. jūlijā ritam Centrālajā vēlēšanu komisijā (CVK) iesniegti un reģistrēti astoņi kandidātu saraksti 14. Saeimas vēlēšanām: "Attīstībai/Par!", "Stabilitāte", "Saskaņa", "Progresīvie", "Jaunā Vienotība", "Latvija pirmajā vietā", "Apvienotais saraksts – Latvijas Zaļā partija, Latvijas Reģionu Apvienība, Liepājas partija", "Nacionālā apvienība "Visu Latvijai!" – "Tēvzemei un Brīvībai/LNNK", "Zaļo un Zemnieku savienība", politiskā partija "Katram un katrai". Pagaidām uz 14. Saeimu pretendē 14 mūspuses iedzīvotāji: Tālis Korlašs, Andris Slišāns, Gints Grīslis, Maruta Castrova, Arnita Gaiduka, Andris Bačuks, Jānis Trupovnieks, Aldis Ločmelis, Aija Mežale, Ernests Mežals, Andrejs Kindzulis, Līga Kozlovska, Jānis Mileiko un Zane Lunte.

Nedēļas jautājums

Kā sadzīvojat ar strauji augošajām malkas cenām?

Artūrs Ločmelis

VALENTĪNS no Viļakas: - Dzīvoju dzīvoklī, ko apkurinu ar malku, kuru man sagādā bez maksas. Viss paliek dārgāk, bet darbu jau neviens nedod, kaut gan labprāt strādātu. Pat tā dēvētie *simlatnieki* agrāk strādāja Viļakas skvērā, bet tagad, redziet, neviena nav! Kur visi palikuši? Kā lai cilvēki dzīvo turpmāk, nezinu. Ir grūti.

JĀNIS, dzīvo Viļakā: -Māju apkurinu ar malku. Ja pagājušajā gadā par malkas kravu samaksāju 120 eiro, tad šogad jau 200 eiro – gandrīz uz pusi vairāk! Turklāt gadā ar vienu kravu nepietiek – vajag divas. Māja arī nav jauna, kā rezultātā tai ir lielāks siltuma zudums. Pensija ir, nesūdzos, bet tās cenas nav normālas... Un vēl jau jāmaksā par elektrību! Arī par to jāatdod liela nauda. Kā ir, tā ir. Izdzīvosim!

JĀNIS no Vecumu pagasta: - Dzīvoju ar malku apkurināmā dzīvoklī. Malka kļuvusi krietni dārgāka. Piemēram, pagājušajā gadā par 5 m³ skaldītas malkas kravu samaksāju 170 eiro, bet par 3 m³ – 110 eiro. Domāju, ka cenas kļūs vēl lielākas. Ja būtu tūkstoš eiro liela pensija, tad varētu dzīvot, bet ko var izdarīt ar daudz, daudz mazāku naudu? Nopirku malku, bet vēl par elektrību jāsamaksā, jāpērk ēdiens... Viss paliek dārgāk, tikai ne algas un pensijas!

LĪGA no Baltinavas: -Man ir savi koki, malku gādāju pati ar līdzcilvēku palīdzību. Vienīgais veids, kā cilvēkiem nākotnē izdzīvot, ir būt pašpietiekamiem radītājiem – pašiem ražot pārtiku, siltumu un dzīvot sadraudzībā ar līdzcilvēkiem pēc Dieva un dabas likumiem. Mums priekšā gan ir ļoti grūti un sarežģīti laiki. Nevajag dzīvot ilūzijās. Vajag pamosties. Neviens neko neiedos. Viss atkarīgs no paša. Ir svarīgi atcerēties sentēvu gudrības un prast darīt daudzus darbus.

JĀNIS, dzīvo Viļakā: -Tas, cik man vajag malkas, ir šausmīgi... Dzīvoju līvānu tipa mājā, kuras apkurināšanai nepieciešamas trīs kravas pa 6 m³. Tas ir pats mazākais, bet kopumā vajadzīgi ap 20 m³. Pagājušā gada rudenī par 6 m³ kravu ar baļķiem samaksāju 180 eiro, bet šogad malku vēl neesmu pircis. Pensija nav liela. Kā lai iztiek cilvēki, kuriem jau tā nav lieli ieņēmumi, nezinu...

MANA NEDĒĻA

Nedēļa rit darbā, tiekoties ar pašdarbnieku kolektīviem, risinot saimnieciskus jautājumus un gatavojoties Saimnieču un Saimnieku dienai, kas notiks sestdien Skujetniekos. Būs dažādas aktivitātes bērniem un pieaugušajiem, muzikālo noti pasākumam piešķirs Lazdukalna kapela, deju soli un rotaļas – dejojāji no Rugājiem, bet sadzīviskas ainiņas rādīs viešņas no blakus novada. Saimniekiem un Saimniecēm sarūpēti interesanti pārbaudījumi, uzaicināti un lapni gaidīti mājražotāji, būs iespēja iegādāties alu, žāvētus izstrādājumus, medu, maizi un citus gardumus. Klātesošos cienāsim ar saimnieču gatavotu putru vai zupu. Skujetniekos šie svētki notiek tradicionāli vairākus gadus, es kā Saieta nama vadītāja ar tiem saskaršos pirmoreiz. Mazliet uztraucos, kā pirms katra pasākuma, bet esmu pateicīga par šo dzīves pieredzi, jo katrā darbā ko iegūstu, mācos. Šonedēļ atzīmējam Annas dienu – ar ziediem un pašceptiem gardumiem mājās sumināju mammu, bet darbā – dalībnieces gan no Beņislavas etnogrāfiskā ansambļa, gan no senioru deju kopas "Tonuss". Vakaros veltu laiku ģimenei un mājas darbiem – kopā ar mammu marinējam gurķus, saldētavā liekam dilles un upenes, vārām ievārijumus, tvaicējam sulu no dažādām ogām. Noskaņojums šonedēļ labs, jo arī laika apstākļi jauki. Laipni aicināti sestdien visi – tirgotāji un iedzīvotāji – uz Saimnieču un Saimnieku dienu Skujetniekos!

ANTRA LEONE, Lazdukalna Saieta nama vadītāja

No vēstulēm

Ne kājas, bet bluķi – ko darīt?

Kāju pietūkums ir pirmais vēnu varikozes jeb vēnu mazspējas simptoms, kas veidojas tāpēc, ka ir traucēta šķidrums (asins un limfas) atcece. "Mēness aptiekas" farmaceite Linda Fevrajeva sīkāk par to, kāpēc problēma ir nopietna un ko var darīt situācijas uzlabošanai. "Vēnu varikoze ir plaši izplatīta slimība. Paplašinātas vēnas norāda uz sliktu asinsriti, kuras cēlonis ir asinsvadu elastības trūkums. Vēnu varikozes gadījumā virspusējo vēnu vārstuļi nespēj pilnvērtīgi pildīt savu funkciju – virzīt asinis uz sirdi, tādēļ rodas asins sastrēgums kājās," saka farmaceite L.Fevrajeva.

Ko dara vēnas, ko – artērijas. Sirds organismā pumpē asinis gan pa artērijām, gan pa vēnām. Artērijas ir asinsvadi, pa kuriem asinis plūst virzienā no sirds. Artēriju sienas pārkļāvi gludā muskulatūra, tā veido artērijās spiedienu (muskulī var sa-rauties un atslābināties, tādā veidā vai nu paaugstinot, vai samazinot spie-dienus). Savukārt vēnas ir asinsvadi, pa kuriem asinis plūst uz sirdi. Vēnu sienas ir plānas, spiediens tajās ir mazs. Atšķirībā no artērijām vēnās nav muskulatūras, asinis tās dzen ar speciālu vārstuļu palīdzību. Vārstuļi neļauj plūst asinīm citā virzienā, tikai uz sirdi. Asins plūsmu veicina arī skeleta muskuļu saraušanās (piemēram, staigājot vai skrienot tiek stimulēta asins plūsma uz sirdi). Tieši tāpēc, ja tev ir mazkustīgs dzīvesveids, ja ilgstoši sēdi vai stāvi, asinīm tikt atpakaļ uz sirdi ir grūtāk. Vēnu mazspēja ir tieši šo vārstuļu mazspēja. Ja problēmai nepievērš uzmanību un laikus nesāk ārstēt, lai to apturētu, var attīstīties ļoti nopietna,

hroniska vēnu mazspēja (HVM). Tās galvenais iemesls ir venozā hipertensija. HVM ir nopietna, progresējoša slimība.

Par kāju vēnu slimībām var liecināt:

- Sāpes, diskomforts, nieze un smaguma sajūta kājās.
- Pietūkušas potītes.
- Krampji apakšstilba muskuļos.
- Uz kājām redzami izspiedušies kapilāri un vēnas.
- Potītes rajonā veidojas pigmentācija vai pat čūlas.

Neārstēšanas sekas

Ja vēnu mazspēju neārstē, ar laiku attīstās bīstama hroniska slimības forma. Kļūst ļoti redzams vēnu tīklojums un zili vēnu mezgli, jo muskuļi izspiež vēnas līdz ādas virsmai. Venozā spiediena pieauguma rezultātā parādās audu iestiepums, vēnu izstiepšanās. To sienas paplašinās, savijas, notiek audu trofiskas izmaiņas. Pasliktinās audu apgāde ar barības vielām, veidojas tūska potīšu un apakšstilbu rajonā. Vēnu iekaisuma gadījumā var attīstīties grūti ārstējama un sāpīga trofiskās čūlas, ekzēma. Ja vēnas neārstē, var rasties komplikācijas – vēnu iekaisums flebīts, tromboze. Trombi var veicināt plaušu emboliju, kas var sākt pārvietoties augšup pa asinsrites sistēmu, izraisot sirdsdarbības traucējumus, insultu, infarktu.

Ko darīt profilaksei

- Izvēlēties maksimāli ērtus apavus. Pa laikam atpūtināt kājas, paceļot tās augstāk vai vienā līmenī ar sirdi.
- Izvairīties no ilgstošas sēdēšanas vai stāvēšanas. Ērto un ierasto sēdēšanas pozu ar sakrustotām kājām labāk aizmirst. Ja ikdienā darbs ir uz kājām, jānēsā kompresijas zeķes.
- Pēc iespējas izvairīties no uzturēšanās karstās telpās, nevajadzētu karstēties pirti, gulēt karstā vannā. Labāk izmanto

kontrastdušu un pēc iespējas biežāk pastaigā pa ūdeni dabā.

- Ēst sabalansētu, šķiedrvielām bagātu ēdienu un katru dienu uzņemt pietiekami daudz šķidrums. Ja ir liekais svars, mērķtiecīgi to samazināt.
- No kaitīgajiem ieradumiem ir jāatsakās – tie nodara ļaunu organismam. Gluži tāpat arī stress, tādēļ jāiemācās tikt ar to galā.
- Pajautāt farmaceitam, kādi vitamīni un uztura bagātinātāji var palīdzēt stiprināt asinsvadu sienas, samazinot varikozo vēnu veidošanos.

Kā ārstēt?

Visplašāk izmanto medikamentozu ārstēšanu – gan iekšķīgi, gan ārīgi lietojamus preparātus. Pirmais izvēles preparāts, ko lieto iekšķīgi, ir diosmins (diosminum) – pussintētisks flavons. Tas ir venotonisks, venozotonisks, aizsargā asinsvadus, palīdz mazināt krampjus un dedzināšanas sajūtu kājās, tam piemīt antioksidanta īpašība. Labāk ir izvēlēties mikronizēto diosminu, jo tam ir labāka biopieejamība un tas neizraisa būtiskas blakusparādības. Arī flavonoīdu saturošie preparāti (rutozīdi, Francijas jūras priedes mizas ekstrakts, vīnogu sēklu ekstrakts) mazina tūska kājās. Visi iekšķīgi uzņemamie preparāti jālieto ēdienreizi laikā, lai mazinātu kuņģa zarnu trakta kairinājumu. Kompleksā ar iekšķīgi lietojamiem preparātiem var būt arī lietojami dažādi geli, kas satur heparīnu. Tie palīdz samazināt smaguma sajūtu, diskomfortu, pietūkumu kājās. Arī kompresijas zeķes var izmantot kā papildlīdzekli venozās atceces uzlabošanai. Jebkuras zāles vai uztura bagātinātājus nelieto bez ārsta norādījuma vai farmaceita konsultācijas!

Līga Ribkinska, "Repharm" komunikācijas direktore

Sūtiet mums vēstules arī elektroniski: vaduguns@apollo.lv

**Automātiskais atbildētājs
64520961**

Hallo!

Laikraksta "Vaduguns" pagājušajā numurā publicējam viedokļus par lēmumu Latvijā izveidot Valsts aizsardzības dienestu un faktiski pakāpeniski ieviest obligāto militāro dienestu. Pēc publicētā raksta ar redakciju sazinājās lasītājs, kurš uzskata, - neskatoties uz daudzajiem šāda lēmuma mīnusiem, viņaprāt, ģeopolitiskā situācija mūsu valstī spiež rīkoties aktīvi un nekavējoties. "Piekritu vienam no kungiem, kurš intervijā avīzes žurnālistam uzskaitīja dažādas problēmas, kas saistās ar Valsts aizsardzības dienesta izveidi. Tomēr to visu var salīdzināt ar kaut vai plāvā iemestu degošu

sērkokciņu, kas acimredzami draud pāraugt lielā ugunsgrēkā, bet mēs nevaram vienkārši sēdēt, rokas klēpī salikuši, ir nekavējoties jārikojas. Neapšaubāmi, Latvijas cilvēkresursi nav tik lieli, lai stātos preti daudz lielākam pārspēkam, un arī ne tikai aizsardzības sistēma, bet arī daudzas citas nozares nav ideāli sakārtotas. Ir ļoti daudz problēmu, bet kaut kādi soļi ir jāspēr. Lai arī mums uz priekšu ir jābrien pa purvu, nevis gludi noklātu asfaltu, un ir jāpieņem nepopulāri lēmumi, bet šobrīd to darīt ir nepieciešamība!" pārliecināts lasītājs.

Tikmēr kāda kundze jautā, kāpēc Latvijā ir tik daudz

nosliukušu cilvēku? "Nupat vienu bojāgājušu sievieti izvilka no ūdenstilpes Baltinavas pagastā. Paskatījos statistiku ugunsdzēsēju mājaslapā, kur norādīts, ka šogad kopumā jau 59 nosliukušie, bet konkrēti peld sezonā, kas sākas no 15.maija, bojāgājušo ir 30. Gadu no gada nekas nemainās... Kad valsts atbildīgās iestādes sāks domāt, lai samazinātu gan nosliukušo, gan arī, piemēram, avārijās bojāgājušo skaitu? Latvija taču jau tā pamazām izmirst!" sašutusi ir lasītāja.

Precizējam, ka Baltinavas vidusskolu šogad absolvēja arī sirsniņa, smaidīga Gunta.

Aktrise Daugavpils teātrī

Pirmā sezona teātrī aizvadīta

AGNESE LAICĀNE pirms gada pēc Latvijas Kultūras akadēmijas absolvēšanas uzsāka darbu Daugavpils teātrī. Nu pirmā sezona aizvadīta, Agnese ir atvaļinājumā savā dzimtajā pilsētā Balvos, un tikko kopā ar teātra kolēģi Māri Korsieti vadīja svētku koncertu, piesakot Atzinības rakstu saņēmējus un dziedot pūtēju orķestra pavadijumā. Teātra mīļotāji Agnesi Balvos satiks arī festivālā “Ķiršu dārzs”.

Iemilēt skatuvi palīdz mamma

Agnese atzīst, ka profesijas izvēles pamatā ir mātes Maijas Laicānes darbs kultūras jomā, jo viņa ilgus gadus bija Kubulu kultūras nama vadītāja, kā arī spēlēja Balvu Tautas teātrī. “Es jau kopš bērnības daudz laika pavadīju kultūras namā, iepazīnu gan skatuvi, gan aizkulisēs. Man tas patika. Pirmā sevis apzinātā atmiņa par atrašanos uz skatuves ir apmēram piecos gados. Es pie vadītājas Zitas Kravales “Cielaviņā” dejuju tautas dejas, un tas ir otrs iemesls, kāpēc esmu nokļuvusi uz skatuves. Mums bija ļoti stingra disciplīna, tāpēc domāju, ka tieši tajā laikā manī iesējās centības sēkla,” atklāj jaunā aktrise, piebilstot, ka pateicība par joprojām lielo skatuves mīlestību pienākas Zītai un mammai. Agnese vēl atceras, kā toreizējie prožektoru dedzināja pieri un spīdēja acīs. Vēlāk viņa palīdzēja mammai gan pasākumus vadīt, gan kādu dzeju nolasīt, gan dziesmu nodziedāt. “Esmu vadījusi vairākus sadancošanās koncertus “Lecam pa vecam”, Ziemassvētku, pagasta svētku koncertus un citus. Stacijas pamatskolā piedalījās dzejas lasīšanas konkursos “Zvirbulis”, kuriem sagatavoties palīdzēja skolotāja, mana klases audzinātāja līdz 4.klasei Sarmīte Smirnova. Pēc 5.klases sāku darboties režisores Vairas Resnes bērnu teātra studijā. Tajā laikā mēs iestudējām izrādi “Lauku pele un pilsētas pele” pēc pasakas motīviem. Saprātu, ka man patīk ne tikai dziedāt vai skatīt dejuļoļus, bet arī teātris, jo tur bija iespēja veidot īpašas attiecības ar tēlu, kuru atveidoju, pat ja tā bija tikai palīte,” smaidot atceras Agnese. Reiz viņa pat ‘ielēkusi’ mammais lomā “Niskavori saimnieces” izrādē, bet kādā dzejas izrādē ir spēlējus abas - māte un meita.

Lēmumu pieņēma pati

Pēc Stacijas pamatskolas absolvēšanas Agnese aizgāja mācīties uz Āgenskalna Valsts ģimnāziju Rīgā. Pēc tam mēģināja studēt angļu filoloģiju, pastrādāja ofisā, mazliet Spānijā un tad, caur jauniešu projektu, Kubulu pagasta kultūras namā. Gadā, kad Kultūras akadēmija uzņēma leļļu teātra aktieru kursu, viņa nepieteicās, bet izvēlējās Valmieras teātra kursu. “Kurs bija izveidots, lai sagatavotu aktierus Valmieras drāmas teātrim. Gadā, kad uzņēma šo kursu, mana aktiermeistarības pasniedzēja Indra Roga bija mākslinieciskā režisore. Ar mums strādāja arī Mārtiņš Meiers. Kursu pabeidza trīspadsmit aktieri, un Valmierā mums visiem štata vietas nodrošināt nevarēja. Es pati pieņēmu lēmumu meklēt sev darbvietu tālākai izaugsmei citā teātrī. Zināju, ka vēlos atgriezties Latgalē, jo Rīgā biju pavadījusi jau apmēram desmit gadus. Tas, ka Daugavpilī vairāk bija latgaliskā un krieviskā vide, mani netraucēja, es pat par to nedomāju. Pirmo reizi aizbraucot uz šo teātri, bija tāda interesanta sajūta, - mājīga un nedaudz familiāra. Teātra vide bija piesaistoša, joprojām tur jūtos ļoti labi,” prieku pauž Agnese. Darba gaitas viņa uzsāka pagājušā gada augustā, un tagad var droši teikt - pirmā sezona jau aiz muguras.

Diplomdarbs - komandas darbs

Absolvējot akadēmiju, Agnese ceturtajā kursā piedalījās trīs diplomdarbos - izrādēs “Blanša. Baltais mežs”, kam pamatā ir Tenesija Viljamsa “Ilgu tramvajs” motīvi. Šajā izrādē viņa tēloja Blanšas jaunāko māsu Stellu. “Speciāli mums Artūrs Dīcis uzrakstīja oriģināldarbu “Meklētāji”, kuru iestudējām Valmierā un šobrīd ir teātra repertuārā. Maijā strādājām pie Brehta lugas “Lepnās kāzas”. Tas bija komandas darbs. Protams, pēc tam bakalaura grāda iegūšanai vajadzēja rakstīt arī teorētisko materiālu,” piebilst Agnese.

Iestudē izrādes un Jaungada koncertu

Pirmā loma teātrī Agnesei bija jaunā režisora Dmitrija Petrenko ģimenes drāmā “Tumšie brieži” pēc Ingas Ābeles lugas. Viņa kopā ar aktrisi Zandu Mankopu dublēja Rias lomu. “Esmu ļoti pateicīga, ka teātra direktors Oļegs Šapoņņikovs uzreiz augustā piedāvāja šo iespēju. Process bija plūstošs, mierīgs, bet tajā nepazuda arī intensitāte. Mēs

spēlējām pamišus: vienu izrādi viņa, otru - es. Kad tikko esi pabeidzis skolu, sākumā ir mazs uztraukums, kā tevi redzēs pieredzējušie kolēģi. Taču izrādījās, ka satraukumam nav pamata - mani pieņēma sirsnīgi, vienkārši un miļi. Nebija sajūtas, ka skolā kaut ko neesmu apgūvusi vai iemācījusies. Aktieru profesijā visu laiku var sevi attīstīt, ir iespējas atkal un atkal iemācīties un apgūt ko jaunu. Režisors Dmitrijs Petrenko man bija otrais, pie kura strādāju. Pirmais bija Toms Treinis, ar kuru vēl pirms Daugavpils strādājām Valmieras vasaras teātra festivālā,” atklāj Agnese. Viņai teātra direktors, pieņemot darbā, bildis, ka pirmajā gadā diez vai būs daudzas lomas, taču viss izrādījies citādi. Decembrī Daugavpils teātrī pirmizrādi piedzīvoja Oļega Šapoņņikova režijā tapusi muzikālā pasaka pieaugušajiem “Pa Laimes lāča pēdām”, ko pēc Andreja Upīša stāsta “Sūnu ciema zēni” motīviem veidojusi Monika Zīle. Sekoja vairāki Jaungada koncerti, vēlāk - Alises Kuiperes romāna iestudējums Māra Korsieša režijā “Dzīve uz ledusskapja durvīm”, kurā mātes un meitas lomās iedzīvojās Agnese kopā ar aktrisi Jūliju Ļahu. “Divatā nospēlēt izrādi teju divu ar pusī stundu garumā viegli nebija. Tieši šajā izrādē visas sezonas laikā piedzīvoju lielāko uztraukumu,” atzīst aktrise. Pēc izrādes viņa ir teikusi, ka “skatoties uz abu varoņu attiecībām no malas, ir sajūta, ka dažreiz trūkst viegla grūdiņa, lai šie divi viens otru mīlošie cilvēki beidzot satiktos un abiem tik ļoti nepieciešamā saruna notiktu. Komunikācijas grūtības tuvu cilvēku starpā - tā ir aktuāla tēma, un ir svarīgi, ka varam runāt par to ar skatītājiem.” Sezonas beigās sadarbibā ar maestro Raimonu Paulu iestudēta muzikāla izrāde “Paradīze” pēc Emīla Zolā romāna “Dāmu paradīze” motīviem, kurā pazīstamas melodijas izskanēja jaunā aranžējumā un stāstīja par provinces meitenes likteni Parīzē.

“Dziedošās ģimenes” nav aizmirstas

Balvu novada svētku koncertā par jaukiem notikumiem pirms desmit gadiem par sevi atgādināja savulaik populārā televīzijas šova dalībnieki - dziedošās Sprukuļu un Laicānu ģimenes. “Tas bija 2012. un 2013. gads, kad mēs piedalījāmies ceturtajā un piektajā šova sezonā. Dziedāju es kopā ar māsām Dagmāru, Ainu, Ievu un brāli Induli. Kādas pāris reizes dziedāja arī mūsu brālēns Aldis Dauksts. Mani personīgi pārsteidza tas lielais spēks un izturība, ko toreiz izjutām un piedzīvojām kā ģimene. Mums katru trešdienu bija mēģinājumi studijā Rīgā. Es tobrīd dzīvoju Rīgā, bet jaunākā māsa Dagmāra ar mammu mēroja ceļu no Balviem. Savukārt nedēļas nogalēs uz Balviem braucu es, jo mums vēl bija mēģinājumi ar pedagogu, tagadējo koncertmeistaru Viktoru Bormanu Balvu Mūzikas skolā, kur bija nepieciešamā mūzikas aparatūra mēģinājumiem. Savukārt svētdienas ritā braucām uz televīzijas studiju, kur pavadījām visu dienu un bijām brīvi tikai pēc pusnakts, - kurš devās uz mājām Balvos, kurš palika Rīgā. Un tā - visu sezonu...” atceras Agnese. Viņa piebilst, ka tas ļoti sekmējais viņas muzikālo izaugsmi, radījis vēl stiprāku drošības sajūtu atrasties un izpaust sevi uz skatuves, jo darbs studijā kameru priekšā bijis kas jauns un tobrīd nepiedzīvots. “Grūtības pagaisa un to vietā nāca prieks un gandarījums, ko katru svētdienu kā atgriezenisko saiti saņēmām no skatītājiem un atbalstītājiem. Tobrīd vēl biju *twitterī* un katru svētdienu redzēju savus sekotājus, saņēmu komplimentus un atbalstu. Tas bija aizkustinoši, un pacilātības sajūta saglabājās vēl pāris dienas pēc uzstāšanās. Cilvēki pateicās, ka saņēmuši no mums enerģiju, savukārt mēs - no skatītājiem. Šobrīd gan no dažiem sociālajiem tīkliem esmu izrakstījusies, bet tos, kuros esmu palikusi, pārsvarā izmantoju reklāmai,” neslēpj Agnese. Viņa piebilst, ka uzstāties Balvos bijis citādi, jo kopā ar pūtēju orķestri viņi vēl nebija dziedājuši. Viegli nebijis, vajadzējis pirms tam iet uz mēģinājumiem mūzikas skolā un strādāt. “Vismaz savu sapni dziedāt kopā ar pūtēju orķestri beidzot esmu piepildījusi. Tas bija tik aizkustinoši! Foršs piedzīvojums. Ceru, ka skatītājiem patika, to apliecināja skaļie aplausi. Ir tik labi izjust milzīgu pateicību un savējo cilvēku mīlestību,” emocionāli bilst aktrise, sakot, ka tādi mirkli ļoti vajadzīgi tālākam dzīves ceļam.

Kas vieglāk - komēdija vai drāma?

Jaunā aktrise neslēpj, ka viņai labāk padodas dramatiskas lomas, kur vairāk jāsaskaras ar cilvēku psiholoģiju un jācenšas tā izprast. “Tas ir tik interesanti - izziņāt un saprast cilvēka psihi, viņa darbus un domas. Mans pasniedzējs Mihails Gruzdovs teica, ka vajag biogrāfiju, viņš uzskatīja, ka ir svarīgi

Foto - A.Meibārde

Agnese Laicāne. Jauniete atceras, kā dejojot vecie prožektoru spīdēja acīs, - nu pie tiem pierasts, bet ne pie skatītāju aplausiem, - tie silda sirdi un liek strādāt vēl labāk.

no matu galiņiem līdz papēžiem iepazīt tēlu, kuru spēlē, citādāk sanāktu melot gan sev, gan skatītājiem. Turklāt arī pasniedzēja Roga atkal un atkal atkārtoja, ka ir jāiemil savs tēls, bez “iepazīšanās” ar viņu, tas nebūtu iespējams. Visgrūtāk pagaidām man iet ar komēdiju, jo tas ir sarežģīts žanrs, kurā viss ir subjektīvs, tāpēc ātri var pārvēsties par tādu kā ņirgāšanos. Es gribētu izmēģināt savus spēkus dejas izrādē un kādā mūziklā ne tikai spēlēt, bet arī dziedāt. Iespējams, strādājot Daugavpils teātrī, būs kāda loma arī krievu valodā, kas man būtu izaicinājums. Strādājot pie lomas citā valodā, tajā ir jācenšas arī domāt, citādi grūti iejusties,” uzskata Agnese.

Jāredz arī kolēģu veikums

Agnese iespēju robežās labprāt brauc un skatās arī kolēģu veikumu citos teātros. Pēc Balvu novada svētkiem otrā dienā viņa devās uz Rēzeknes novada Lūznavas muižu, kur notika tradicionālais vasaras mākslu un garšu festivāls “Mākslas pikniks”. Tur viņa noskatījās režisora Mārtiņa Eihes “Jorika” teātra izrādi “Muols”. “Ja ir iespēja un laiks, braucu skatīties izrādes Dailes teātrī, kurā strādā trīs mani kursabiedri. Cenšos nokļūt un redzēt izrādes arī Valmieras teātrī. Katrā izrādē pamanu ko tādu, kas var noderēt pašai,” saka Agnese. Viņa pastāsta arī par darbu pandēmijas laikā, kurš iekrita trešā kursa otrajā semestrī: “Mums bija attālinātās mācības ‘zoomā’, un tas šķita diezgan briesmīgi. Laikmetīgās teātra mākslas pasniedzēja Zane Kreicberga sūtīja izrādes, kuras mums vajadzēja noskatīties, taču bija grūti pie mazās kastītes - ekrāna - tās skatīties vairāk par divām, trīs stundām. Dzīvajā teātrī mūsu maņas ir visaptverošākas, bet mājās uztver impulsus, kas neļauj iedziļināties izrādē, piemēram, pienāk un pieglaužas kaķis. Tajā laikā mums vajadzēja filmēt un aktiermeistarības pasniedzējai sūtīt etīdes. Tobrīd skatuves runā studijām grieķu mitoloģiju, tāpēc vajadzēja uzfilmēt monologu. Vecā gaļas kombināta drupās ar mūsu palīdzību filmēju Mēdejas monologu. Izdevās! Tomēr ilgāk par pusgadu mācīties attālināti es nespētu,” secina jaunā aktrise.

Pedalās “Skatuves naglā”

Aizvadītā gada 23.novembrī, Eduarda Smiļģa 135. dzimšanas dienā, notika ikgadējā “Spēlmaņu nakts” ceremonija. Dailes teātrī tika apbalvoti iepriekšējās teātra sezonas izcilākie iestudējumi un individuālie sniegumi - pasniegtas 12 “Skatuves naglas”. Apbalvošanas ceremonijai katrs teātris bija sarūpējis nelielu video sižetu, lai dalītos 2020./2021.gada sezonas sajūtās un aktualitātēs. Balvu pasniegšanas ceremonijā Dailes teātrī piedalījās arī Agnese Laicāne. “Mēs ar direktoru bijām mūsu teātra balvas pieteicēji. Mums bija interesants video, ko apspēlējām. Vēlāk diskutējām un smējāmies par labo humoru šajā pieteikumā. “Skatuves naglu” piešķīra režisorei Paulai Pļaviniecei, kura veidoja izrādi “Marija un Zibens” Valmieras vasaras teātra festivālā,” pastāstīja Agnese.

Lappusi sagatavoja Z.Logina

Svētkiem bagāta jūlija nogale

Uzņem viesus un svin Rugāju pagasta simtgadi

Jūlija nogalē svētkus svin Rugāju pagasts. Tie sākās ar izstādi pagasta zālē "Rugāju pagasts 100 gados", kurā interesenti varēja vērot notikumus un ļaudis laika griežos, bet noslēgsies Romas katoļu baznīcā 31. jūlijā ar labdarības koncertu "Šo nepabeigto pasauli", kurā dziedās Jānis Kurševs un Inga Šļubovska-Kancēviča, piedaloties koncertmeistarei Ingai Sarkanei un Rugāju jauktajam korim "Vārpa", ko diriģē Inguna Blauma. Ziedojumus izlietos baznīcas un tās teritorijas labiekārtošanai. Rugāju parkā jau aizvadīts svētku ieskaņas koncerts Jolantas Gulbes-Paškevičas un Denisa Paškeviča sniegunā, kā arī deju festivāls "Ļustej šur, ļustej tur", - izbraukuma koncerts bija arī Lazdukalna pagastā. Parkā daudzus priecēja interesantas sportiskas aktivitātes bērniem un pieaugušajiem – piepūšamās atrakcijas "Vienradzis", "Delfins", ūdens bumbas, netradicionālās sporta aktivitātes, kā arī galda spēles pieaugušajiem un aizraujoša lāzertaga spēle. Dejotājus zaļumballē lustēja grupa "Galaktika", bet pīrkt un pārdot gribētājus aicināja mājražotāju tirdziņš.

Sabrauc kaimiņvalsts ciemiņi. Piektajā starptautiskajā deju festivālā "Ļustej šur, ļustej tur" piedalījās gan pašmāju dejotāji, gan ciemiņi no Igaunijas un citiem Latvijas novadiem. "Uzrunāju daudzus, ieradās un uzstājās 23 kolektīvi. Septiņi kolektīvi no Igaunijas dejoja ielu koncertā pie Lazdukalna Saieta nama, bet noslēguma koncertā Rugāju parkā uzstājās visi kolektīvi. No to vadītājiem esmu saņēmusi labas atsauksmes, jo bija tik jauki atkal satikties svētkos," saka festivāla programmas veidotāja Lucija Bukša.

Paldies pagasta vadītājiem. Svētku koncerta laikā teica paldies kādreizējiem Rugāju pagasta vadītājiem Sandrai Kapteinei (no kreisās), Jānim Morozam un Ritai Krēmerei. Pasākumā nebija ieradusies Valentīna Circene, taču pateicība kādreizējai vadītājai aizceļoja arī pie viņas.

Pērķ un pārdod. Pagasta svētku laikā Rugāju parkā norisinājās mājražotāju tirdziņš, jo tirgi jau vēsturiski bijuši cilvēku satikšanās un komunikācijas vieta. Šoreiz vairāk nekā desmit tirgotāji piedāvāja ne tikai dažādus gardumus - kūpinājumus, kūkas un citus našķus, bet bija arī gards alus un pat cukurvate bērniem.

Dejotprieks lielāks savās mājās. Astrīdas Circenes vadītais Rugāju deju kolektīvs "Švirks" atzīst, ka savās mājās, kur visi ir pazīstami, dejot ir daudz patīkamāk.

Tūrisma tehnikas elementi. Iet pa virvi ar drošinājuma karabīnēm vairāk ieinteresēja zēnus, bet šo posmu paveica arī meitenes.

Trāpīji desmitniekā? Ikvienu svētku apmeklētāju aicināja piedalīties sportiskās aktivitātēs, kuru bija daudz un dažādas. Daudzi, īpaši bērni, gribēja pārliecināties, vai varēs trāpīt desmitniekā.

Laires ratu griež Pēteris Sudarovs. Koncerta apmeklētājiem kultūras dzīves vadītāja Gunta Grigāne piedāvāja iegriezt Laires ratu un izlozēt kādu no Rugāju pagasta vēstures lappusēm. Kā jau loterijā, cits tika pie kāda sena un piemirsta fakta no simtgadīgās vēstures rakstu formā, cits - pie maizes klaipa vai pie rugājiestu dārzos audzētiem labumiem.

Audzē pudeļu koku. Visas atrakcijas bija domātas ikvienam, lai pārbaudītu savu veiklību vai izturību.

*Sākums 1.lpp.

Caur ērkšķiem uz zvaigznēm

Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs uzsvēra, ka šobrīd, vairāk kā nekad, ir svarīga simbolika: "Tikko ierados no vietas mūspusē, kur uz asfalta ar kritiņiem bija uzrakstīts: "Suka, loh, Ukraina, Rossija..." Ja mēs šādus uzrakstus no rīta atrastu pirms pusotra gada, iespējams, tiem nepievērstu tik pastiprinātu uzmanību. Šajā situācijā tas liekas gana skumji. Vēl skumjāk, ka 'rakstnieki' bija 10 un 12-gadīgi bērni, turklāt 100 metru attālumā no bēgļu izmitināšanas vietas. Tas mudina akcentēt to, cik svarīga ir simbolika. Nekad neizstrādāsim simboliku, kas patiks simtprocentīgi. Pēc novada svētkiem izrunājām lietas, kas bija labi, kas jāuzlabo. Svarīgākais, ko mēs šajā sapulcē noskaidrojām, ka šādi pasākumi tuvākajā laikā ir vajadzīgi. Vajadzīgi, lai varētu vienot un konsolidēt mūsu sabiedrību. Mums jāatrod simbols, kas mūs vieno!"

Deputāti neslēpj pārsteigumu

Deputāte Ruta Cibule neslēpa pārsteigumu par jauno rosinājumu: "Varbūt šāds priekšlikums ir pareizs, bet es to šobrīd nesaku apgalvojuma formā. Ja mēs gadījumā ejam uz jaunu simbolu, tad jebkurā gadījumā jāiet ceļš, kad uzrunājam konkrētu profesionālu mākslinieku, kurš šajā jomā strādā un kurš ar heraldiku ir pietiekami daudz strādājis. Savulaik šādu ceļu gāja Viļakas pilsēta saistībā ar ezi. Tad vairs nerīkojam kaut kādu jebkura iedzīvotāja iespēju piedāvāt savu ģerboni un pēc tam vairākus mēnešus atbildēt, kāpēc ģerbonis nav apstiprināts un uzlikts uz novada karoga." Deputāte Svetlana Pavlovska atgādināja, ka pagājis gads, bet lēmums nav pieņemts: "Otrkārt, bija aptauja. Ja cilvēki tā domā, tad tā arī ir, un tas nav deputātu lēmums, ko mēs gribam, ko mēs redzam. Svarīgi, ko cilvēki redz. Treškārt, atkal būs mēģošana, kas par *durakiem*, kuri visu laiku runā un runā, bet nekāda lēmuma nav. Ja cilvēki saka, ka viņiem ir pieņemams šāds variants, tad tā lai arī būtu." R.Cibule oponentēja, ka aptauja nav balsojums, bet viedoklis. "Manu personīgo viedokli, piedodiet, dažu procentu pārsvars nevar izmainīt," piebilda viņa. Arī deputāts Imants Slišāns atzina, ka A.Mežales piedāvājums viņam ir

pārsteigums: "Šodien biju gatavs runāt par to, kāpēc vienojošs ir zilais fons. Vilks prezentē Balvu pilsētu, bet zilais fons nāk no Baltinavas, Rugājiem un Viļakas, kas būtu vienojošs. Par to esmu jau runājis, bet šis jaunais piedāvājums varbūt tiešām ir risinājums. Gads ir pagājis un šobrīd tas būtiski neko nemaina, ja turpinām dzīvot ar mazo Latvijas ģerboni. Nedaudz lielākais pārsvars principiāli tomēr neatbilst jaunā novada idejai. Aptaujā bija jautājums, kurš no diviem variantiem labāk simbolizē jaunizveidoto novadu. Manuprāt, nevar jaunizveidoto novadu simbolizēt viens no bijušo četru novadu ģerboņiem."

"Nedaudz par daudz kuļam putas"

Arī deputāts Egons Salmanis neslēpa, ka priekšlikums bijis pārsteigums: "Liekas, ka mēs nedaudz par daudz kuļam putas. Braucot uz Madonu, cienījamajam Madonas novadam joprojām nav sakārtotas informējošās ceļa zīmes. Parādās kaut kur Cēsaines novads. Viņi tās putas tik ļoti nekuļ, bet plāno, piemēram, peldbaseina būvniecību. Esmu runājis ar ļoti daudziem cilvēkiem un man ir savs viedoklis. Vienbalsīgs lēmums mums nav bijis daudzos jautājumos. Šaubos, ka arī par jauno ģerboni būs vienbalsīgs lēmums. Atkal, piesaucot Madonu, no Madonas gaiļa ģerboņa stūri palicis gailis un kaut kas tur vēl piecubināts. Tāda simbolika, es nezinu, man neiet pie sirds. Ja gadījumā būs tā, ka vairākums gribēs jaunu ģerboni, tad piekritu, ka pietiek jautāt cilvēkiem: "Iesūtiet ģerboņus, kādus jūs gribat." Tā ir tukša laika tērēšana... Tās ir putas. Nesaskatu tajā konfrontāciju ar pārējiem novada iedzīvotājiem. Ištā attieksme pret novada centru būs mūsu daudzu citu lēmumu pieņemšana, nevis šis ģerbonis, bet daudzu lēmumu pieņemšana, kā mēs atbalstīsim novada centru un kā mēs atbalstīsim pagastus."

Vai maldāmieš trijās priedēs?

Izpildītore Daina Tutiņa vērsa uzmanību uz to, ka lēmējvara ir novirzījusi no kursa, kuru paši nosprauda: "Lēmumā skan – izstrādāt jaunu ģerboni. Nepieciešami

grozījumi, nevis jauns lēmums." Juridiskās nodaļas vadītāja Ilona Blūma, uzklusot deputātu diskusiju, atgādināja šī jautājuma virzību: "Vēlos atgādināt, ka pērn 26.augusta domes sēdē, protokols Nr.29, tika pieņemts lēmums par Balvu novada ģerboņa izstrādi: pirmais punkts - izstrādāt jaunu Balvu novada ģerboni. Otrais punkts paredz, ka Balvu novadā iekļauto Balvu, Baltinavas, Viļakas un Rugāju novada ģerboņus atzīt par juridisku spēku zaudējušiem. Trešais punkts paredz, ka līdz brīdim, kad tiek izstrādāts un apstiprināts jauns Balvu novada ģerbonis, pašvaldība vizuālajā identitātē un dokumentos izmanto mazo valsts ģerboni. Ceturtais punkts paredzēja sabiedrisko attiecību nodaļai līdz 2021.gada 10.septembrim izstrādāt ideju konkursa par Balvu novada ģerboņa izveidi nolikumu un iesniegt to apstiprināšanai pašvaldības izpildītorei. Attiecīgi sabiedrisko attiecību nodaļa virzīja šo procesu ideju konkursam, kā rezultātā esam nonākuši līdz šiem diviem variantiem. Ja šobrīd runājam par jaunu Balvu novada ģerboņa izstrādi, tad nav jāpieņem jauni lēmumi, bet jāveic grozījumi šajā lēmumā, attiecīgi paredzot māksliniekus."

P.s. Vakar Balvu novada domes sēdē domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs pirms balsojuma sniedza plašu komentāru, citējot Jauno derību, uzdodot jautājumu "Kas es esmu?", kā arī pieminot Vinniju Pūku: "... Mums bija darbinieku saliedēšanas pasākums, kad centāmies noskaidrot, kādas ir mūsu vērtības, kāds ir mūsu mērķis, kādi ir mūsu kopējie uzdevumi? Paldies izaugsmes treneri Inesei Paidere, kas mūs ģimnāzijā ievadīja pārrunās. Bija ļoti izglītojošs multfilmu sižets, kā jāveido sistēma, kā ir jādarbojas. Atceramies sižetu, kad Vinnijs Pūks no rīta devās pie trusīša brokastīs un kādā neveiklā situācijā viņš nokļuva. Tad, kad situācija beidzās, Vinnijs Pūks nopurinājās un teica: "Cik labi ir no rīta iet pie draugiem brokastīs." To, ko nodomāja trusītis, neviens neuzzināja, jo viņš bija labi audzināts. Šajā gadījumā mani komentāri par simboliku nav bijuši arī tāpēc, ka esmu labi audzināts... Joprojām uzskatu, ka debātes nav neizlēmība... Pazemība nav vājums, bet stipro privilēģija..."

Vasaras satikšanās

Domas par darbu klātesošas it visur

Zinaida Logina

Rugājos pie Boževas ezera dzimtas mājās laiku vasarās pavada režisore un skatuves runas pedagoģe MĀRA LINIŅA un AINA MATĪSA. Meita un māte. Dienas rit ārēji rimtas un mierīgas, kā jau dabas tuvumā, bet domas abām joprojām ir pie darbiem, kuri jāuzsāk vai jāpabeidz.

Latviešu teātra režisore un aktiermeistarības runas pedagoģe Aina Matīsa savulaik pasniedza aktiermākslu dažās Dailes teātra studijās un Leļļu teātra aktieruursos. Viņa vēl joprojām strādā par skatuves runas pedagoģi Latvijas Kultūras akadēmijā un Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā. Pie viņas mācījušies dažādu gadagājumu jaunie aktieri un režisori arī no mūspuses. Aina, kurai šobrīd jau 84 gadi, spilgti un precīzi atceras pagātnes notikumus. Viņa saka, ka citas reizes līdzīji bijusi radu rakstu grāmata, bet šoreiz tā palikusi mājās, tāpēc par dzimtu runāt atturas, lai nesajauktu kādus faktus. "Šeit esmu svaigā gaisā, kustos un sajūtos vingrāka, jo pēc visām potēm mani tomēr 'noķēra' kovids. Pārslimoju un tagad liekas, ka tas ir nosūcis manus spēkus. Man ir nepabeigts kāds rakstu darbs, tāpēc zinu, ka nepadarītie darbi ir visnejaukākie, un no tiem vajā var tikt, tikai padarot. Kultūras akadēmijā grib, lai es uzrakstu par laiku, kad kopā ar dzīvesbiedru, arī režisoru Arnoldu Liniņu aktīvi strādāju Dailes teātri. Tur pavadīti apmēram sešpadsmit gadi, un par to laiku ir maz rakstisku liecību. Daile savulaik bija lielākais teātris Latvijā, uz kuru brauca slaveni cilvēki gan no Maskavas, gan Amerikas, gan citām valstīm. Nevēlos analizēt to laiku plusus

un minusus, vēlos minēt tikai faktus," pastāsta Aina Matīsa. Viņa sauc daudzu Latvijā slaveno aktieru vārdus, ar kuriem strādājusi un kurus mācījusi.

Vairākās augstskolās kā pedagoģe strādā Ainas meita, arī režisore Māra Liniņa, kura ieguvusi maģistra grādu mākslas zinātnēs. Māras animācijas filma, kas veidota pēc zināmās šūpuļdziesmas "Aijā žūžū, lāča bērni" motīviem 2021.gada "Lielajā Kristapā" godalgota kā labākā animācijas filma, kā arī nominēta "Kilograms kultūras" balvai, pārstāvējusi Latviju Berlīnes un *Annecy* vērienīgajos kino festivālos un turpina savu ceļu uz pasaules kino ekrāniem. "Strādāju arī par kastinga režisori Latvijas kino industrijā. Pašreiz ir neliela pauze filmēšanas procesam filmai par Itas Kozakevičas dzīvi "Dzīve pārtraukta". Šī būs īsfilma un dokumentālo filmu režisores Ilzes Kungas-Melgailas pirmā pilnmetrāžas spēlfilma, bet kastingis ir manā ziņā. Jāmeklē tā laika Tautas frontes dalībnieku līdzinieki, daudz masu skatu, filmēšana ir apjomīga un notiek Rīgas centrā," paskaidro Māra Liniņa. Viņa smeij, ka agrāk bija pārliecināta, ka nesaistīs savu dzīvi ar teātri vai kino, jo ģimenē pārāk daudz bija redzējusi aizkulišu dzīvi, un viņu vairāk interesējusi četrkājaino draugu pasaule. "Patika pret dabu un dzīvniekiem man nav pazudusi, man ir svarīgi būt dzimtas mājās pie ezera, rūpēties par šo vietu, un ar mani kopā vienmēr ir arī mani astainie draugi. Nekur jau no mākslas pasaules neaizbēgu. Beidzot pēc ilga pārtraukuma aizvadītajā gadā atkal atgriezās animācijā un kopā ar mākslinieci Ūnu Laukmani radījām animācijas filmu "Čučī

Foto - Z.Logina

Sarunas pie ezera. Māra Liniņa un Aina Matīsa savas dzimtas mājās pie Boževas ezera laiku pavada ne tikai, veicot ikdienas mājas soli, bet atrod laiku arī sarunām atpūtas vietā uz ezera laipas.

čuči". Par šo filmu kino kritiķe Daira Ābolaņa raksta: "Starp vairākiem tūkstošiem pieteikumu konkursa īsfilmu skatei bērniem Starptautiskais Berlīnes kinofestivāls izvēlējās latviešu filmiņu, kuras garums ir tikai 4 minūtes un 39 sekundes. Tā ir režisore Māras Liniņas un mākslinieces Ūnas Laukmanes vilnas filca tehnikā veidotā animācijas filma "Čučī čučī". Visu paaudžu bērnu iemīļotajai šūpuļdziesmai "Aijā, žūžū, lāča bērni", ko esam dzirdējuši, skatot katrs savas mammītes balsij, mūziku

aranžējis komponists Jēkabs Nīmanis, bet dzied Kristīne Zadvoska un Andris Keiņš, skaņu režisors Ģirts Bišs, producējošā studija *AtomArt*. Filma izstaro patiesu mīļumu un ģimeniskumu, jo, kamēr lielajiem lāčiem ir jālasa ogas un jāgādā medus, lācēni blēņojas kopā ar iedomu aitiņām. Kamēr nav atgriezušies mājās mamma un tētis, miedziņš nenāk."

Jāpiebilst, ka abas režisores ir uzaicinātas uz teātra festivālu "Ķiršu dārzs".

Laikraksta “Vaduguns” kolektīvs 15 ielikumos isteno projektu “Esi burvis – taisi no nekā!”, kurā sabiedriski nozīmīgu publikāciju sērijā atspoguļos sociālekonomiski svarīgas un ļoti nozīmīgas tēmas no uzņēmēju skatpunkta. Kā likt lietā izdomu un biznesa attīstībai izmantot pieejamos dabas resursus – sauli, vēju, zemi? Cik veiksmīgi tas izdodas? Kādi bijuši pēdējā laika lielākie izaicinājumi, ieguvumi un mācības? Dosim iespēju dažādu jomu speciālistiem analizēt procesus, paust viedokļus, kā arī uzklausīsim ekspertu vīzijas un secinājumus.

Vējiem līdzī

Utopija vai mūsdienu realitāte?

Pelnīt naudu ar vēju – utopija vai mūsdienu realitāte? Pirmie vēja ģeneratori Latvijā tika uzstādīti 1995.gadā. Šajā laikā pasaulē vēja enerģijas apguve ir strauji attīstījusies. Arī mūsu valsti esam maziem soļiem gājuši uz priekšu, taču redzams, ka joprojām neesam spējuši pārkāpt aizspriedumu sliekšni. Interesanti, ka vienu no pirmajiem vēja ģeneratoriem individuālajām mājām Latvijā uzstādīja zemnieku saimniecības “Paradize” īpašnieks ROMALDS UŽULIS. “Kāpēc? Ar domu, ka, sadārdzinoties energoresursiem, elektrību varēšu saražot pats,” atbild viņš. Saimnieks atklāja, ka dzimis Pilskalnē, bet 70-to gadu sākumā nopircis māju Ilūkstē.

Esat saimnieks zemnieku saimniecībai ar fascinējošu nosaukumu “Paradize”. Dzīvojat kā paradīzē?

-Vecai lauku mājai vēsture bija ļoti gara un interesanta. Kādreizējā mežsarga māja saucās “Raičiki”, kas tulkojumā nozīmē ‘paradīze’. Tēvs lida mežu, celmus, iekārtojot 18 hektārus zemes. Pēc izglītības esmu dārzkopis-agronoms, tomēr savā pamatprofesijā tā arī nestrādāju. Visa dzīve aizgāja pa organizatorisko pusi. Sāku strādāt kā brigadieris, bet darba gaitas noslēdzu kā Daugavpils rajona kolhoza “Zemgale” priekšsēdētāja vietnieks.

Visa dzīve pavadīta sūrā darbā?

-Pagrūts, bet interesants.

Kā šobrīd izskatās Jūsu saimniecība?

-Manā pārziņā ir trīspadsmit bišu saimes, audzēju kartupeļus un citus dārzeņus. Tiesa, ja kādreiz bija ap piecpadsmit, tad tagad aptuveni viens hektārs. Dēls dzīvo Pilskalnē un nodarbojas ar augļu koku stādiem.

Pārmantojās tēva profesiju?

-Tieši tā! Nav speciāli mācījies, bet prasmes apguvis.

37% Latvijas iedzīvotāji ir dzirdējuši terminu “Eiropas Zaļais kurss”, bet tikai 18% zina, kas tas ir – tādi ir Latvijas Dabas fonda 2020.gada nogalē veiktās sabiedriskās domas aptaujas rezultāti. Tāpat iedzīvotājiem ir visai aptuvenš priekšstats par to, kas ir Zaļā kursa būtība, un lielākā daļa – 38% – norāda, ka tās ir jaunas prasības uzņēmējiem un valdībām, lai varētu izpildīt klimata un vides prasības. Kas, Jūsuprāt, ir zaļais kurss?

-Šķiet, ka pirms astoņiem gadiem Ekonomikas ministrija izsludināja projektu konkursu individuālajām mājām vēja ģeneratoru izbūvei. Tolaik tas bija ļoti vienkārši – četras reizes jāaizbrauc uz Rīgu, turklāt projektu izstrādāja tā pati firma, kas vēja ģeneratoru arī uzstādīja. Pēc tam katru gadu bija jāiesniedz atskaite, cik elektrības saražots. Ar to arī sākās problēmas.

Kāpēc?

-Pilsētā nedrīkstēja uzstādīt vēja ģeneratoru augstāk par desmit metriem. Ilūkste atrodas ielejā, līdz ar to pietrūka vēja spēka intensitātes. Sākotnējie aprēķini deva cerību, ka ar 10 KW vēja ģeneratora varēšu saražot ap 20 000 kilovatu gadā. Diemžēl gaidītais rezultāts izpalika.

Sanāca ziepes?

-Firma, kas uzstādīja ģeneratoru, bija jādod atskaite. Bet tā nebija iepriecinoša! Viņi meklēja dažādus variantus un manā privātmājā uzstādīja saules baterijas uz desmit kilovatiem. Līdz ar to vēja ģeneratoru šobrīd praktiski esmu nobloķējis, jo man pietiek ar saules bateriju saražoto. Firma mani gluži vēl nav aizmirsusi, jo cer, ka uzstādīs 3 KW vēja ģeneratoru. Tādā gadījumā ar mūspusē esošiem vējiem pietiktu, lai ģenerators darbotos.

Kāds, Jūsuprāt, ir iemesls, ka izpalika cerētais rezultāts?

-Lai arī vēja ģeneratora augstums ir 9,8m, un tas kompaktās konstrukcijas dēļ labi iederas pilsētvidē, ar to nepietiek. Noteikti pietiktu, ja tas atrastos uzkalniņā.

Kāpēc pirms astoņiem gadiem pieņēmat lēmumu riskēt?

-Kad sāka darboties valsts atbalsta programma par energoresursu piesaistišanu dzīvojamajai mājai ar palīgēkām,

uzreiz nospriedu, ka to noteikti darišu. Vajadzēja taču kaut ko darīt, jo nojauta bija, ka elektroenerģija ātrāk vai vēlāk kļūs krietni dārgāka. Iespējams, ka vajadzēja sākt ar saules baterijām, nevis vēja ģeneratoru. Firmas inženieris tajā brīdī ieteica, ka labāk tomēr izmantot vēju. Pie manis ciemojās arī profesori, jo šis projekts Latvijā bija pirmais. Šķiet, viņiem arī bija interesanti, kas un vai izdosies?

Ko labāk Latgalē izvēlēties – saules baterijas vai vēja ģeneratoru?

-Saules baterijas. Ilūkstes otrā galā man ir noliktava, kurā uzstādīja piecu kilovatu saules baterijas. Man pietiek.

Ko nozīmē – pietiek?

-Stundā pieci kilovati. Ko var pieslēgt? Piemēram, veļas mašīna stundā patērē ap vienu kilovatu... Sadzīves tehnikai privātmājā ar pieciem kilovatiem patiesi pietiek. Sāpe tikai tā, ka saules bateriju cenas ir stipri augušas. Ja tajā laikā, kad iegādājos, tās maksāja ap 1000 eiro, tad tagad 2500 eiro (viens kilovats).

Foto - A.Kirsanovs

Ilūkstē. Alternatīvus risinājums Romalds Užulis sāka pētīt pēc brauciena uz vēja ģeneratoru rūpnīcu Dānijā deviņdesmitajos gados. Pieaugot elektrības rēķiniem, viņš vienojās par 10 KW vēja ģeneratora uzstādīšanu. Tajā, vai vēja ģenerators pilsētvidē nav bīstams, ilūkstietis paskaidroja, ka arī baložus tas neapdraud. “Stipra vēja laikā tas tikai nedaudz svilpo,” viņš piebilda. Ģenerators izmaksāja gandrīz Ls 15 000, no tiem Ls 6 000 bija valsts atbalsts.

Vai tas atmaksājas?

-Biju aprēķinājis, ka saules baterijas man atmaksāsies 12 gadu laikā. Ņemot vērā līdzšinējo elektroenerģijas cenu, varu droši teikt, mani ieguldījumi ir atmaksājušies. Jāsecina, ka tagad ir pieejamas valsts atbalstītas programmas privātmāju energoefektivitātes paaugstināšanai, paplašinot potenciālo atbalsta saņēmēju loku un paredzot atbalstu arī saules paneļu un nelielu vēja ģeneratoru uzstādīšanai privātmājās, par ko šobrīd novērojama ļoti liela interese. Jāpiebilst, ka saules baterijām garantija ir 20 gadi, turklāt praktiski tur nav kam salūzt.

Vai nepieciešami, piemēram, arī akumulatori?

-Akumulatori ir ne mazāk dārgi kā saules baterijas. Vislabāk pieslēgties pie elektrotīkliem plus reversa elektroskaitītājs. Tātad, ja neizmatoju, aiziet turp, ja trūkst, tad ņemu atpakaļ.

Kāds ir sausais atlikums?

-Praktiski vasarā visam gadam pieražo. Parasti 1.aprīlī elektrotīkli, tā teikt, savēl galus kopā. Ja paliek neizmanto, to noraksta. Šogad mazliet pārcentos, jo elektrību izmantoju gan siltumnīcā, gan diviem radiatoriem mājās, gan kūtiņas apsildei. Jāpiebilst, ka mēnesi izlietoju 1 600 kilovattstundas, bet aprīlī, piemēram, saules baterijas pieražoja 1000. Toties maijā jau palika rezerve.

Kas cilvēkiem jāzina, izvēloties saules baterijas vai nelielu vēja ģeneratoru?

-Būs nepieciešams projekts. Saules baterijas var uzstādīt gan uz jumta, gan uz zemes.

Kā ar vēja ģeneratoriem?

-Latgalē, kur nav jūras, vislabāk, lai būtu kalns vai uzkalns. Tāpat projektētājiem jāizvēlas optimālais augstums. Neaizmirsīsim, ka saules baterijas ražo arī dienā, kad tā ir apmākusies, turpretim vēja ģenerators, ja vēja nav, stāv tukšgaitā. Tiesa, ir visādu veidu ģeneratori.

Ko visiem novēlat?

-Jācinās. Prognozēju, ka elektrības cena tikai pieaugs. Mēs taču nevarējam iedomāties, ka kādas valsts vadonis, kuram ar smadzenēm kaut kas nav kārtībā, var uzsākt karu. Ko ieteiktu, lai samazinātu energoresursu atkarību? Var kooperēties arī kaimiņi.

Kāpēc mēs esam tik kūtri?

-Man savulaik firmas pārstāvis vaicāja, kur tu biji tik perspektīvi domājošs? Tagad visi atjēdzas, visiem vajag...

Nereti mēdz teikt, ka daudziem vējš svilpo kabatā?

-Ja neko nedara, tad, visdrīzāk, nevarēsim staigāt baltos šortos gar okeāna krastu kā ārzemēs. Daudzas pašreizējās problēmas radās nepareizas privatizācijas rezultātā. Ja tā būtu veikta gudrāk, tagad mēs dzīvotu pavisam citādi, piemēram, kā dažās bagātājās Eiropas valstīs. Mūsu saimniecība deva miljonu lielu peļņu. Tā bija šķirnes saimniecība - gan ar liellopiem, gan ar graudaugiem, gan ar zālājiem. Jebkurā jomā nepieciešama speciālistu komanda, arī saules bateriju vai vēja ģeneratoru izvēlē.

Kad un vai atsāks darboties pirms astoņiem gadiem uzstādītais vēja ģenerators?

-Ir doma uzstādīt 3 kilovatu ģeneratoru – tad griezīs. To neesmu norakstījis nebūtībā. Viss vēl notiks!

Latvijā ir trešā mazākā uzstādītā vēja enerģijas jauda Eiropas Savienībā (66 MW), apsteidzot tikai Slovēniju un Slovākiju. Lietuvā vēja enerģijas jauda ir astoņas reizes lielāka nekā Latvijā (548 MW), bet Igaunijā – gandrīz piecas reizes lielāka (320 MW). Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030.gadam paredz 800 MW vēja enerģijas jaudas uzstādīšanu Latvijā.

Piekdiena, 5.augusts

LTV 1

5.25 "Daudz laimes, jubilai!"
Sonora Vaice. Atk.
 6.00 "Latvijas valsts himna".
 6.02 "Klaustājs 3". Atk.
 6.30 "Rīta *Panorāma*". Atk.
 8.35 "Liktēņa līdumnieki. Mantiņieki". LTV videofilma.
 9.30 "Sešas māšas". Serīāls.
 10.25 "Alpu dakteris". Serīāls.
 11.15 "Vienā rītmā". Muzikāls vingrošanas raidījums.
 11.30 "Elpojiet dziļi! Filmas arheoloģija". Dok. f.
 12.25 "Padoms bez maksas". Atk.
 12.40 "Istās latvju saimniec". Atkartojums.
 13.40 "Aculiecinieks". Atk.
 13.55 "Lielās paticības". Atk.
 14.30 "Hadsons un Reksis 4". Detektīvseriāls.
 15.15 "Krustpunktā".
 16.10 "Sešas māšas". Serīāls.
 17.05 "Liktēņa līdumnieki. Mantinieki". LTV videofilma.
 18.00 "Dienas ziņas".
 18.50 "Klāse".
 19.10 "Brimšīgā kucēnu pasaule 2". Dok.filmu cikls.

TV 3

5.00 "Grizjijs un lemingi 2". Animācijas seriāls.
 5.15 "Zebra 6".
 5.30 "Ņujorkas karalis". Komēdijseriāls.
 6.25 "900 sekundes".
 8.45 "Kaislību vasara". Realitātes šovs.
 9.50 "Pirmāis randiņš 6". Realitātes šovs.
 10.55 "Mīlestība zem vāriksnes". Melodrama.
 13.10 "Televeikala skatlogs *Topshop*".
 13.30 "Nemilētie 3". Serīāls.
 14.45 "Neatrisinātās lietas". Serīāls.
 15.45 "Brāļi remontē". Realitātes seriāls.
 16.50 "Izmeklē Klāra". Serīāls.
 18.00 "TV3 ziņas īsumā".
 18.10 "Kaislību vasara". Realitātes šovs.
 19.10 "Bez tabu".
 20.00 "TV3 ziņas".
 20.45 "Dzēgpunktā 12". Situations komēdija.
 21.10 "Viņas melo labāk 10". Serīāls.
 21.45 "*Zelta mikrofona* laureātu koncerts".
 1.55 "Zajļais sirsenis". Mākslas filma.
 4.15 "UgunsGrēks 5". Serīāls.

LTV 7

5.15 "Tuesdi.lv". Īsfilma.
 5.30 "Spots". Atk.
 6.00 "Latvijas valsts himna".
 6.02 "700 pasaules brīnumi. Malaizija". Atk.
 6.30 "*Euromaxx*. *Deutsche Welle* žurnāls".
 7.00 "Liktēņa līdumnieki 4". LTV videofilma.
 7.55 "Izgudrotāji". Atk.
 8.25 "Sievu uz pilnu slodzi". Situations komēdija.
 9.20 "Ko tu proti, Latvija?". Atk.
 10.45 "Savējie". Serīāls.
 11.40 "Personība. 100g kultūras". Atk.
 12.30 "Alpu dakteris 12". Serīāls.
 13.15 "Olimpiskās spēles Tokijā 2020". Atk.
 15.35 "Pie stūres. *Deutsche Welle* žurnāls".
 16.05 "Telpas māksla. *Deutsche*

8TV

6.30 "Lai me pīnīga". Komēdijseriāls.
 7.35 "Špilkaš un galošas 7". Realitātes šovs.
 8.45 "Citādā pasaule. Brazīlija". Ceļojumu raidījums.
 9.50 "Citādā pasaule. Japāna". Ceļojumu raidījums.
 10.55 "Cipars vai ģerbonis? Ceļojumu raidījums.
 12.00 "Špilkaš un galošas 7". Realitātes šovs.
 13.10 "Taisnības aģenti". Detektīvseriāls.
 14.10 "Lai me pīnīga". Komēdijseriāls.
 15.10 "Citādā pasaule. Japāna". Ceļojumu raidījums.
 16.15 "Špilkaš un galošas 6". Realitātes šovs.
 17.25 "Taisnības aģenti". Detektīvseriāls.
 18.25 "Nodaja 44". Detektīvseriāls.
 19.25 "Cipars vai ģerbonis? Ceļojumu raidījums.
 20.30 "Citādā pasaule. Brazīlija". Ceļojumu raidījums.
 21.40 "Nodaja 44". Detektīvseriāls.
 22.40 "Veilna ipašums". Straiga šizeta filma.

STV Pirmā!

5.15 "Supermammās". Šovs.
 6.10 "Animācijas seriāli".
 6.45 "Kad viņas sateikas 4". Izklaidējošs raidījums.
 8.15 "Supermammās". Šovs.
 9.20 "Supermammās". Šovs.
 11.20 "Slavenības. Bez filtra 6". Serīāls.
 11.50 "CSI Maiami". Serīāls.
 12.50 "Bistamās mājsaimniecības". Serīāls.
 13.50 "Jāvārds svešiniekam 6". Realitātes šovs.
 15.50 "Slavenības. Bez filtra 6". Serīāls.
 16.25 "Supermammās". Šovs.
 17.30 "Apsolītā laime 2". Serīāls.
 18.30 "Mīla kemperei".
 19.05 "Viņas melo labāk 10". Realitātes šovs.
 20.00 "Vasaras krūzis. Jahta". Realitātes šovs.
 21.00 "Zaudētais dēls". Trilleris.
 22.55 "Bistamās mājsaimniecības". Serīāls.
 23.55 "Mīlestības sala 7". Realitātes šovs.

Vārdadienu svin:
Arvils, Osvalds

LTV 1

5.35 "Klaustājs". Atk.
 6.00 "Latvijas valsts himna".
 6.02 "Province". Atk.
 6.30 "Rīta *Panorāma*".
 8.35 "Mīlas viesulis 17". Serīāls.
 9.30 "Sešas māšas". Serīāls.
 10.25 "Alpu dakters 12". Serīāls.
 11.15 "Muzikāls vingrošanas raidījums *Vienā rītmā*". Atk.
 11.30 "Jorinde un Joringels". Gīmenes filma.
 12.30 "Vasaras nakts koncerts Šēnrunnas pīli, 2022". Atk.
 14.25 "Hadsons un Reksis 4". Detektīvseriāls.
 15.15 "Krustpunktā".
 16.10 "Sešas māšas". Serīāls.
 17.05 "Mīlas viesulis 17". Serīāls.
 18.00 "Dienas ziņas".
 18.55 "Zaļgalvis". Atk.
 19.10 "Hadsons un Reksis 4". Detektīvseriāls.
 20.00 "Panorāma".
 20.40 "Dzive desmit fotogrāfijās. Muhameds Ali". Dok.f.
 21.35 "Noķert zaglī". Romantisks trilleris.
 23.25 "Nakts ziņas".
 23.40 "Vasaras nakts koncerts Šēnrunnas pīli, 2022". Atk.
 1.35 "Ko tu proti, Latvija?". Šovs. Atk.
 3.00 "Tei". Atk.
 3.50 "Zaļgalvis". Atk.
 2.50 "Province". Atk.
 4.10 "1000 jūdzes Gruzijā". Atk.

LTV 7

5.10 "Mans zājais dārs". Atk.
 5.35 "Revidents". Atk.
 5.50 "Tuesdi.lv". Īsfilma.
 6.00 "Latvijas valsts himna".
 6.02 "700 pasaules brīnumi. Malaizija". Atk.
 6.30 "Eiropa fokusā. *Deutsche Welle* žurnāls".
 7.00 "Liktēņa līdumnieki". LTV videofilma.
 7.55 "Izgudrotāji". Atk.
 8.25 "Sievu uz pilnu slodzi". Situations komēdija.
 9.20 "Eiropa koncerts. Koncertierakstu žurnāls".
 10.05 "Pasta kartete". Atk.
 10.50 "Saldā indes garša".
 11.40 "Tuesdi.lv pasauļe". Īsfilma.
 12.00 "Personība. 100 g kultūras". Atk.
 12.50 "Alpu dakters 12". Serīāls.
 13.35 "Olimpiskās spēles Tokijā 2020". *Vieglatlika*. Atk.
 15.40 "Vīnērē formāl. *Deutsche Welle* žurnāls".
 16.10 "Telpas māksla. *Deutsche Welle* žurnāls".
 17.10 "Visredzošās acis". Dok.f.

Otrdiena, 2.augusts

18.00 "Pārīnieki". Detektīvseriāls.
 19.00 "Sovakar. RUS.LSMLTV ziņas".
 19.30 "Telpas māksla. *Deutsche Welle* žurnāls".
 20.30 "Jā, ministru kungsi". Situations komēdija.
 21.00 "Mērdoka noslēpumi 10". Detektīvseriāls.
 21.45 "Zajļais pieskārtens". Dok.f.
 22.00 "Birmingemas banda 3". Kriminālseriāls.
 23.05 "Slepkavības Valhalla". Serīāls.
 23.55 "Pārbaudes spēle volejbola". Atk.
 2.00 "Vienmēr formāl. *Deutsche Welle* žurnāls".
 2.30 "Eiropa koncerts. Koncertierakstu žurnāls".
 3.15 "Pārtikas revidents". Atk.
 3.55 "LTV - 60. Zelta arhīvs".
 4.50 "Dzimtaskoks. Būmeisters". Atk.

TV 3

5.00 "Grizjijs un lemingi". Anim.f.
 5.30 "Ņujorkas karalis". Komēdijseriāls.
 6.25 "900 sekundes".
 8.45 "Kaislību vasara". Realitātes šovs.
 9.50 "Pirmāis randiņš 5". Realitātes šovs.
 10.55 "Vasara Toskānā". Mākslas filma.
 13.10 "Televeikala skatlogs".
 13.30 "Nemilētie 3". Serīāls.
 14.45 "Neatrisinātās lietas". Serīāls.
 15.45 "Palikt vai pārvākties. Brīvdienu mājas". Realitātes seriāls.
 16.50 "Izmeklē Klāra". Serīāls.
 18.00 "TV3 ziņas īsumā".
 18.10 "Kaislību vasara". Realitātes šovs.
 19.10 "Bez tabu".
 20.00 "TV3 ziņas".
 20.45 "Dzēgpunktā".
 21.10 "Viņas melo labāk 10". Serīāls.
 21.45 "Fortūna". Serīāls.
 22.55 "Speciālo uzdevumu vienība *SWAT 4*". Serīāls.
 23.55 "Neiespējamā misija. Sekas". Mākslas f.
 2.50 "Narkotiku apkarotāji". Serīāls.
 5.00 "Reičelas Hanteres kolekcija: skaidstuma tūre". Realitātes seriāls.
 5.30 "Tīgo uzvaras balss".
 6.00 "Saldās ambīcijas". Serīāls.
 6.55 "Faziletas kundze un viņas meitas". Serīāls.
 7.55 "Viņas melo labāk 10". Serīāls.

TV24

6.00 "Dienas personība". Atk.
 6.30 "Kārtības rullis". Atk.
 8.00 "Aktuālitātes".
 8.30 "*La dolce vita*. Ēd vesels!".
 9.30 "Dienas personība".
 10.00 "Preses klubs". Atk.
 11.30 "Dabas tops". Atk.
 12.00 "*La dolce vita*. Ēd vesels!".
 13.00 "Preses klubs". Atk.
 14.30 "Kārtības rullis". Atk.
 16.00 "Dienas personība". Atk.
 16.30 "*Zīpu Top*".
 17.00 "Preses klubs".
 18.30 "Dienas personība". Atk.
 19.00 "Aktuālais par karadarbību Ukrainā".
 20.00 "Zīpu *Top*". Atk.
 20.30 "Vēlais ar Streipu".
 21.00 "Kur tas suns aprakts?".
 22.00 "Zīpu *Top*". Atk.
 22.30 "Vēlais ar Streipu". Atk.
 23.00 "Preses klubs". Atk.
 0.30 "Aktuālais par karadarbību Ukrainā". Atk.
 1.30 "Zīpu *Top*". Atk.
 2.00 "Kur tas suns aprakts?". Atk.
 3.00 "*La dolce vita*. Ēd vesels!".
 4.00 "Zīpu *Top*". Atk.
 4.30 "Preses klubs". Atk.

TV6

5.00 "TV6 nakts mūzika".
 5.30 "Zebra 3".
 6.00 "Rītdiena pieder mums". Serīāls.
 7.50 "Kobra 11-21". Serīāls.
 9.00 "Mana trakā ģimene".
 10.00 "Pedējais istais vīrs 4".

Vārdadienu svin:
Normunds, Stefans

8.25 "Mani remonta noteikumi 7". Realitātes šovs.
 9.55 "Televeikala skatlogs".
 10.15 "UgunsGrēks 12". Serīāls.
 12.05 "Gandrīz ideālas vakariņas 10". Izklaidējošs raidījums.
 13.05 "Džeimija receptes ikdienas maitēm". Kulinārijas raidījums.
 14.05 "Grejas anatomija 9". Serīāls.
 16.00 "Mīlestības pavediens". Serīāls.
 17.05 "Ievainotie putni". Serīāls.
 19.00 "Atcerēties visu 4". Serīāls.
 20.00 "Jūs drīkstat noskūptīt ligavas masu". Komēdija.
 22.00 "Zem klāja Vidusjūra".
 23.50 "Vientuļo vecāku klubīņš". Serīāls.
 0.50 "Ievainotie putni". Serīāls.
 2.50 "Viņas melo labāk 7". Serīāls.

STV Pirmā!

5.15 "Supermammās". Realitātes šovs.
 6.10 "Animācijas seriāli".
 7.45 "Kad viņas sateikas 3". Izklaidējošs raidījums.
 9.20 "Supermammās 4". Realitātes šovs.
 10.30 "Vasaras krūzis 6".
 12.30 "CSI Maiami". Serīāls.
 13.30 "Bistamās mājsaimniecības". Serīāls.
 14.25 "Jāvārds svešiniekam 6". Realitātes šovs.
 15.50 "Slavenības. Bez filtra 6".
 16.25 "Supermammās".
 17.30 "Apsolītā laime 2". Serīāls.
 18.30 "Mīla kemperei. Tuvplāna".
 19.05 "Vasaras krūzis 6". Realitātes šovs.
 21.00 "Manu murgu meitene". Komēdija.
 23.15 "Mīla kemperei". TV šovs.
 1.20 "Bistamās mājsaimniecības". Serīāls.
 2.20 "Kad viņas sateikas 4". Izklaidējošs raidījums.

***Ja jūs kādu paticsi no
sirds mīlat, ļaujiet
viņam pagulēt.***

Tūrisms

Kā vēju pārvērst par tūrisma objektu?

2017.gada 6.augustā Balvu pilsētas parkā atklāja vides objektu "Gaiss", kas ir viens no pieciem mākslas darbiem par piecām dabas stihijām, kuru Ziemeļlatgales ļaudis saņēma kā dāvanu Latvijas valsts pastāvēšanas simtgadē. Didža Jaunzema veidotā instalācija ir kā simbolisks koks, kas, reaģējot uz gaisa kustību, rada mūziku.

Interesanti, ka par toreiz atklāto objektu Latvijas sabiedrisko mediju portālā bija lasāms: "Latgales ziemeļu daļa vasaras nogalē kļuvusi interesantāka gan vietējiem iedzīvotājiem, gan tūristiem, jo, noslēdzoties piecu kaimiņpašvaldību kopprojektam, radīta iespēja apskatīt piecus dabas stihijām veltītos vides objektus. Viens no tiem - Balvu muižas parkā uzstādītās, iespējams, Ginesa rekorda vērtas, vēja stabules."

Pirmo objektu "Zeme" atklāja 2017.gada jūlija nogalē Baltinavas vēsturiskā centra laukumā. Trešo instalāciju "Loba doba" (autors Ivars Vecāns), kas atrodas Rugājos, atklāja 12.augustā, kur notika dziesmu un deju festivāls "Dziedu, deju, mana daba tev!". Par ceturrtā objekta lieciniekiem kļuvām 18.augustā, kad objekts "Ūdens" (autors Didzis Jaunzems) Viļakas ezera pludmalē sāka valdzināt ar levitējošu ūdens lāšu kopumu. Savukārt noslēdzošo - uguns stihijai veltīto - vides objektu "Uguns" prezentēja apmeklētājiem dabas parkā "Numernes valnis", Kārsavas novadā, 9.septembrī. Autora D.Jaunzema ugunsкура formā veidotais objekts ieguva nosaukumu "Dabas svētnīca".

Trīs no pieciem vides objektiem ir Didža Jaunzema izdomāti un izloloti. Tolaik jautāts, kādas ir sajūtas zinot, ka šie objekti atradīsies trīs Ziemeļlatgales novados, mākslinieks no Rīgas atzina, ka ir lepnums un atbildības sajūta: "Veidojot objektus, skulptūras, cenšos, lai tiem ir pievienotā vērtība, lai tie nav tikai vienkārši apskates objekti. Balvos, Viļakā un Kārsavā pati daba mudināja būt līdzsvarā ar to. Ceru, ka vietējie ļaudis pieņems jaunus vides objektus, tie priecēs ilgi." Tāpat Didzis neslēpa, ka savus darbus uzskata par saviem bērniņiem. "Apraudzīšu ikreiz,

kad būšu jūspusē," viņš solīja.

Jāsecina, ka arhitekts savu solījumu pilda, jo pavisam nesen viņš ciemojās Balvos, lai novērtētu, kādā stāvoklī ir vēja zvanu ansamblis. Viņš uzskata, ka veiksmes stāsts ir par to, ka vides objekti neatrodas vienā vietā: "Tūristi, redzot tikai vienu objektu, visticamāk nodomā: "Jā, baigi forši." Bet uzzinot, ka tādi vēl ir četri, rodas interese aplūkot arī pārējos. Protams, tas arī veicina novadu atpazīstamību." Taujāts, kādi iespaidi palikuši par objektu izbūvi, D.Jaunzems atzina, ka bijis interesanti uz klausīt pašvaldības speciālistu domas, kādus viņi tos redz, lai ieviestu jaunu akcentu savās pilsētās: "Balvi aktīvi reklamēja vēja zvanu ansambli, par to rakstīja arī presē un sociālos medijos. Savukārt Kārsava, manuprāt, nebija tik naska jaunā objekta popularizēšanā, kaut gan par vides objektu "Uguns" pasaulē bija visvairāk publikāciju. Interesanti, ka tā kopija apskatāma pat Francijā. Nesen, esot Balvos, ar lielu interesi aplūkoju, ka mans bērniņš aug un noveco. Protams, nekas nav mūžīgs, tāpēc tas ir regulāri jāatjauno."

Ziemeļlatgales biznesa un tūrisma centra vadītāju Mārīti Orniņu var uzskatīt par trešās instalācijas "Loba doba" (autors Ivars Vecāns) Rugājos krustmāti, jo pirms pieciem gadiem viņa aktīvi iesaistījās tā izveidē. M.Orniņa zināja teikt, ka Balvu objektam sākotnēji bija paredzēts arī piestiprināt auklas, kuras paraustot, ikviens varētu ieskandināt vēja zvanus bezvēja laikā. "Bet kā tur īsti bija un palika, jājautā arhitektam. Šķiet, ka no šīs domas atteicās, jo bija bažas, ka "laika pavēlnieki" objektu var apskādēt," secina viņa. D.Jaunzems apstiprināja, ka šāda doma un ideja patiesi ir bijusi: "Galarezultātā nolēmām, ka objekts bez šīm auklām ir interaktīvs un labi iederas Balvu pilsētas parka ainavā." Lūgts atklāt, vai būtu gatavs vēl kaut ko tamlīdzīgu izveidot Balvu novadā, arhitekts atbildēja ar viennozīmīgu 'jā': "Novēlu, lai jums ir vēl daudz radošu projektu, kas veicina Ziemeļlatgales atpazīstamību ne tikai Latvijā!"

Foto - no Vaduguns arhīva

Pasaulē lielākais vēja zvanu ansamblis. Metāla konstrukcija, kas atgādina simbolisku koku, sastāv no 350 vēja stabulēm, kuras ieskandina 48 vēja zvani. Arhitekts Didzis Jaunzems uzskata, ka ir apvienots kopā Ginesa rekorda cienīgs stabuļu skaits, un tie ir visu Latgales novadu ģerboniši. Fotogrāfija tapusi pirms pieciem gadiem.

Vēsture

Saglabā vēsturisko mantojumu

Apmēram 2,5 kilometru attālumā no Preiļu-Viļānu ceļa apskatāmas holandiešu tipa vējdzirnavas. Tās ir vienreizīgas ar to, ka ir vienīgās Latvijā rekonstruētās dzirnavas ar grozāmo vējtveres mehānismu. Pastaru vējdzirnavu atjaunotājs VITĀLIJS PASTARS, taujāts, kāpēc savulaik nolēmis veikt tik vērienīgus remontdarbus, saglabājot vēsturisko mantojumu, atzina, ka atbilde ir ļoti vienkārša: "Tā ir vērtība!"

Viņš neslēpj, ka ir vilies valsts attieksmē, tāpēc šobrīd dzirnavās tūristus neuzņem: "Tas tagad ir māsas īpašums. Man bija grandiozi plāni, bet diemžēl entuziasms ir zudis." Lūgts atklāt, vai patiesi visam atmetis ar roku, uzņēmējs paskaidroja, ka tā īsti nav, piebilstot, ka viņam kremt negodīgums par to, ka līdzekļus piešķir izpētes, nevis reāliem atjaunošanas darbiem: "Bija doma būvēt riju, jo blakus ir desmit hektāri zemes, lai tūristiem parādītu visu to ciklu, kā top maizīte: ar rokām rudzus iesēj, saliek kūlišos, rijā izkuļ un nelielā ceptuvē top gala produkts. Pie tā jāstrādā, jo tā patiesi ir vērtība. Tiesa, mūsu laikmets šādus darbus apgrūtina. Nepietiek ar to, ka, piemēram, tūristi atbrauc un uzkāpj augšā. Nepieciešama kompleksa pieeja, tostarp moderns serviss!"

V.Pastars spriež, ka nereti cilvēkiem pietrūkst tālredzības: "Vēja enerģiju mūsdienīgā izpildījumā jau sen vajadzēja izmantot un attīstīt, nevis gaidīt kaut kādu agresoru spiedienu. Vienas dienas laikā neko nevar izdarīt. Mēs vairāk ejam atpakaļ, nevis uz priekšu. Domāju, ka daudzu politiķu galvās svilpo nekaunīgs vējš. Galvā ir tukšums, bet gaida, kad kabatas piepildīsies." Vitālijs joprojām atceras, kā bērniībā kāpelējis pa dzirnavām: "Tāpat atceros, ka zirgi bija piesieti un katrs saimnieks pacietīgi gaidīja savu rindu. Padomju laikos tās piederēja kolhozam un, kad sākas juku laiki, dzirnavas iegādājos."

Lūgts prognozēt, kāda ir Pastaru dzirnavu nākotne, uzņēmējs ir pārliecināts, ka tās pastāvēs arī pēc desmit un vairāk gadiem: "Nekas slikt nevar notikt, protams, remontīņi ir vajadzīgi. Kādu enerģiju lietderīgāk izmantot? Es nenošķirtu vēju un sauli. Ir bažas, ka atkal vinnēs kaut kādi oligarhi. Uztrauc tas, ka kapitālismā cilvēcīgums ir atstāts novārtā."

*Par publikāciju "Esi burvis – taisi no nekā!" saturu atbild SIA "Balvu Vaduguns".

*Turpinājums 14.lpp.

Sagatavoja E.Gabranovs

Kā baravika meža. Spāni atjaunoti 2012.gadā pēc tam, kad 2010.gada ziemā vējš tos nolauzis.

Foto - no Preiļu novada Tūrisma informācijas centra arhīva

Dievkalpojumi augustā

ROMAS KATOĻU DRAUDZĒS

Balvos – 7.augustā – Liturģiskā laikposma XIX svētdiena, Sv.Mise - plkst. 8.00 un plkst. 11.00; 14.augustā – Liturģiskā laikposma XX svētdiena, Sv.Mise - plkst. 8.00 un plkst. 11.00; 15.augustā – V.J.Marijas Debesīs Uzņemšanas svētki (obligātas svinības), Sv.Mise - plkst. 19.00; 17.augustā - Sv.Mise plkst. 7.30 un pateicības Sv.Mise plkst. 18.00 (atvadu dievkalpojums).

Šķilbēnos – 14.augustā plkst. 10.00; 21.augustā plkst. 10.00; 28.augustā plkst. 10.00.

Baltinavā – 14.augustā plkst. 11.30; 21.augustā plkst. 11.30; 28.augustā plkst. 11.30.

Tilzā – 7.augustā - V.E. Rēzeknes-Aglonas diecēzes bīskapa Jāņa Buļa vizitācijā Tilžas Svētā Jāzepa Romas katoļu baznīcas draudzē un Svētā Mise, kas veltīta Tilžas draudzes simtajai gadadienai - plkst. 12.00; 14.augustā plkst. 14.30; 21.augustā plkst. 14.30; 28.augustā plkst. 14.30.

Bēržos – 7.augustā plkst. 9.30; 14.augustā plkst. 10.00; 21.augustā plkst. 9.30; 28.augustā plkst. 10.00.

Augustovā – 7.augustā plkst. 12.00; 21.augustā plkst. 12.00.

Rugājos – 7.augustā plkst. 14.00; 21.augustā plkst. 14.00.

Krišjānos – 14.augustā plkst. 13.00; 28.augustā plkst. 13.00.

Skujetniekos – 19.augustā plkst. 12.00.

Kupravā – svētdienās plkst. 12.00.

Viļakā – 7. augustā – parastā liturģiskā laikposma XIX svētdiena, Sv.Mise - plkst. 11.00 (pēc Sv.Mises kapusvētki Viļakas Sv.Mateuša kapos); 14.augustā - Sv. Meinarda svētki, Sv.Mise - plkst. 11.00 (procesija ar Dievmāti pa ezeru uz salu plkst. 19.00); 15.augustā – V.J.Marijas Debesīs Uzņemšanas svētki (obligātas svinības), Sv.Mise - plkst. 11.00 (Euharistiskā procesija, lauku zāļu un augļu svētīšana); 21.augustā – parastā liturģiskā laikposma XXI svētdiena, Sv.Mise - plkst. 11.00; 28.augustā – parastā liturģiskā laikposma XXII svētdiena, Sv.Mise - plkst. 11.00 (svētība skolēniem, studentiem un pedagogiem).

LUTERISKAJĀS DRAUDZĒS

Balvos - 31.jūlijā - Svētdienas dievkalpojums - plkst. 10.00; 7.augustā - Svētdienas dievkalpojums (bez Dievgalda) - plkst. 10.00; 14.augustā - Svētdienas dievkalpojums (bez Dievgalda) - plkst. 10.00; 21.augustā - Svētdienas dievkalpojums - plkst. 10.00; 28.augustā - jaunā mācību gada sākuma dievkalpojums - plkst. 10.00.

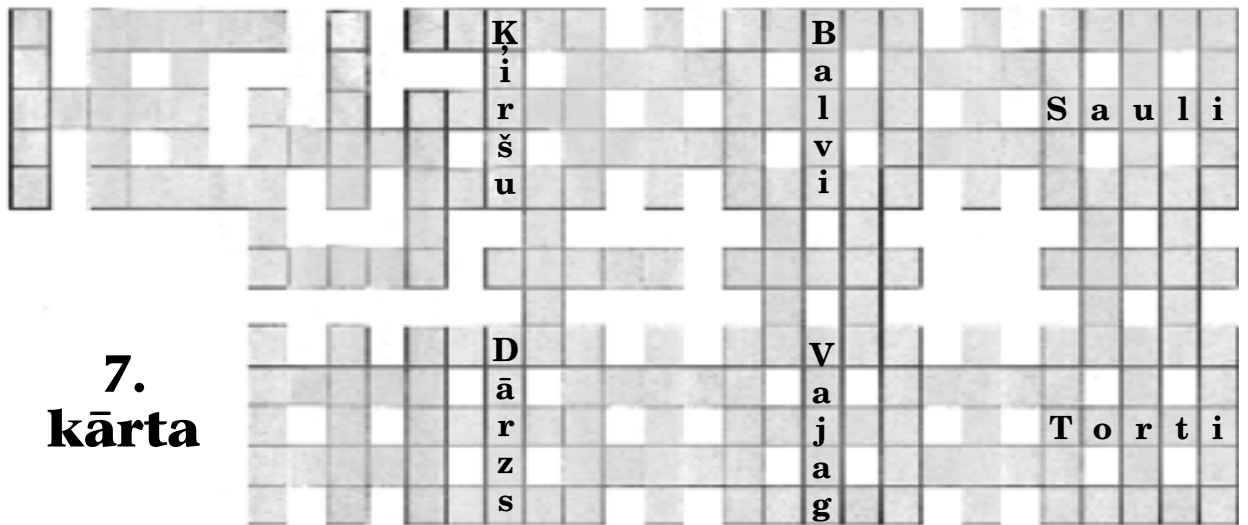
Tilzā – 31.jūlijs - Svētdienas dievkalpojums - plkst. 13.00; 28.augustā – jaunā mācību gada sākuma dievkalpojums - plkst. 13.00.

Viļakā – 28.augustā - jaunā mācību gada sākuma dievkalpojums - plkst. 15.00.

Kārsavā – 21.augustā – Svētdienas dievkalpojums - plkst. 13.00.

Maģiskie vārdi

Uzdevums: visus maģiskos vārdus ierakstīt krustvārdu mīklai līdzīgā tabulā. Uzvarētāju gaida pārsteiguma balva.

7. kārtā

Aleja - asara - asaka - asina - bieti - Dauka - divus - elite - ieber - iesit - Ināra - Inese - iesāk - kaija - kaisa - kaktā - karte - kauns - kausis - Kārlis - kurus - laivu - lasis - lidot - ļauna - maisa - manas - matos - masti - medus - meklē - nemet - nervi - pasts - pālis - peles - piens - piles - pilis - pleci - raiba - riets - saime - saķer - saper - salnā - sauju - sauks - sārti - segas - sejas - sekas - sieva - sildi - sistis - skaļa - slido - slimo - smiet - taisa - talkā - tulko - tases - tavas

Jūsu atbildes tiek gaidītas "Vaduguns" redakcijā, Teātra ielā 8, līdz 15.augustam.

Maģisko vārdu mīklu atrisināja: I.Homko (Medņeva), L.Čerbakova (Medņevas pagasts), N.Mantone (Bērzkalnes pagasts), L.Krilova, T.Ivanova, G.Amantovs, P.Paiders, St.Lazdiņš, Z.Pulča (Balvi), A.Mičule (Tilža).

6.kārtā veiksmē uzsmaidīja L.ČERBAKOVAI no Medņevas pagasta. Pēc balvas griezties redakcijā (līdzīgi ņemt personu apliecinošu dokumentu).

Palauzi galvu

Piedāvājam pašlaik Eiropā populārāko galvas laušanas mīklu, kuru atrisinot, iespējams jūs saņemsiet pārsteiguma balvu. Tukšajos laukumos ielieciet ciparus tā, lai katrā mazajā kvadrātā un visos kopā horizontālajās un vertikālajās rindās nebūtu divu vienādu ciparu. Atbildes gaidām līdz 15.augustam.

7. kārtā

9	2					4		
7	3	1	9					
	6	4	1		5	2		
	8		4	5		3		
5				9		6		
1				2	6	8		
4			3		8	9	2	
					9	4	6	5
2							3	7

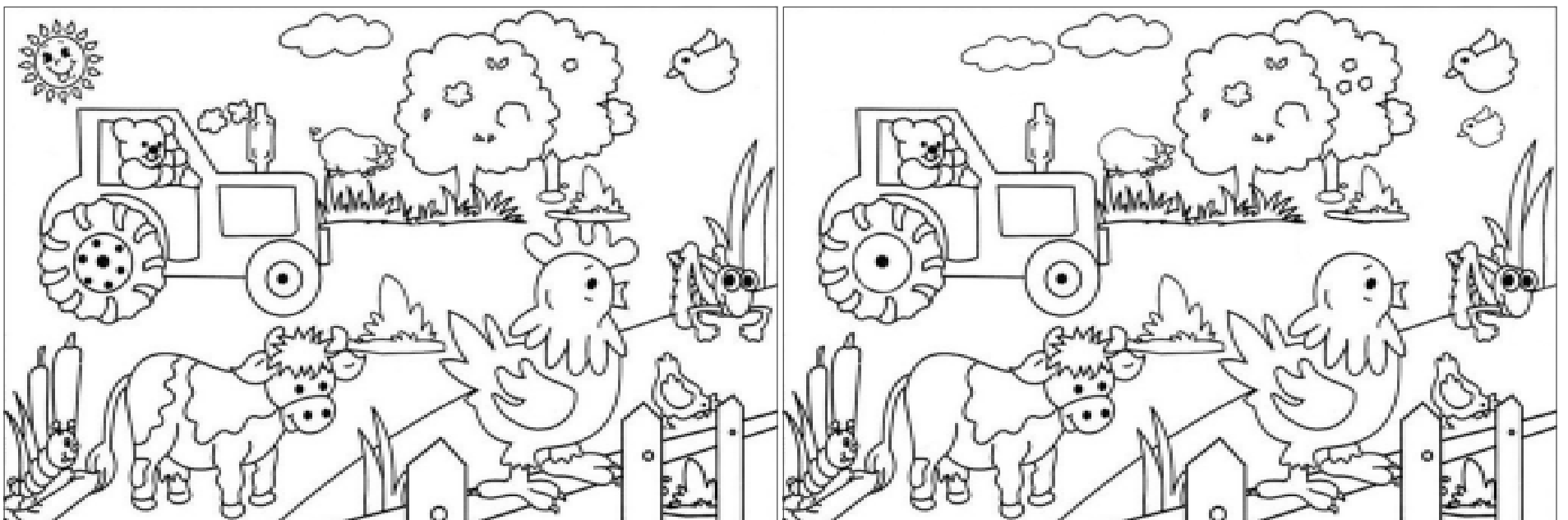
Pareizas atbildes iesūtīja: V.Mancevičs, M.Bleive, J.Baranova, V.Šadurska, M.Reibāne, A.Ruduks, M.Pretice, E.Barkāne, I.Dzergača, V.Gavrjušenkova, St.Lazdiņš, J.Pošeika, L.Krilova (Balvi), I.Homko (Medņeva), V.Ločmele (Lazdukalns), V.Krēmere (Susāju pagasts), A.Mičule (Tilža), M.Keiša (Upīte), N.Mantone (Bērzkalnes pagasts), Z.Ziemele (Naudaskalns), S.Petrova (Rēzekne), Z.Šulce (Liepāja).

6.kārtā veiksmē uzsmaidīja VIKTORAM MANCEVIČAM no Balviem. Pēc balvas griezties redakcijā.

Vēriņā acs

Atrodot foto 10 atšķirības, Jums ir iespēja iegūt balvu. Atbildes gaidām līdz 15.augustam.

7. kārtā

Iepriekšējai kārtai iesūtītas 26 pareizas atbildes. Konkursa "Vēriņā acs" **6.kārtā veiksmē uzsmaidīja** ALDIM LIEŠAVNIEKAM no Balviem. Pēc balvas griezties redakcijā.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Vai jauni auto būs arī mūspusē?

Ugunsdzēsēji sāk saņemt jaunus specializētos transportlīdzekļus

Pagājušā gada aprīlī rakstījām par daļēji novecojušo un nepietiekamo Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) autoparku, kas ietekmē ugunsdzēsēju glābēju operativitāti un kopējo darba kvalitāti.

Pie mums autoparkā pagaidām bez izmaiņām

Situācija nav teicama arī VUGD Balvu daļā un Tilžas un Viļakas posteņos. Kā pērn pastāstīja VUGD Latgales reģiona brigādes Balvu daļas nu jau bijušais komandieris Aleksejs Kovšovs, ikvienā no mūspuses trīs VUGD struktūrvienībām ir padomju laikā ražotie "ZIL". Balvu daļā bez trīs jaunākiem transportlīdzekļiem, kas tiek regulāri izmantoti, viens ir 1989.gadā ražotais "ZIL 131". Tas gan kalpo kā rezerves automobilis, bet ir uzskaitē, tam tiek veiktas apkopes un ar to pēc nepieciešamības izbrauc uz izsaukumu vietām. Tilžas posteņi ir divi izmantojami transportlīdzekļi, no kuriem viena ir jauna automašīna, bet otra – vairākus gadu desmitus vecais "ZIL" (rezervē). Savukārt darba pienākumu pildīšanai visnepiemērotākā situācija ir Viļakas posteņi, kur ir divi transportlīdzekļi - abi padomju laika "ZIL". Turklāt tie ražoti vēl senāk – 1984.gadā. "Kopumā šāda situācija, protams, nav atbilstoša tam, kas nepieciešams pilnvērtīgai dienesta pienākumu pildīšanai. Puiši strādā pēc vislabākās sirdsapziņas un izsaukuma vietā vēlas nokļūt pēc iespējas ātrāk. Tomēr laikā, kad ugunsdzēsēji glābēji ir jau ceļā uz izsaukuma vietu, "ZIL" automašīnām mēdz rasties arī tehniskas problēmas. Rezultātā rodas piespiedu dīkstāve un uz notikuma vietu jānorīko cita tehnika. Pašsaprotami, ka tas viss darbiniekos rada arī papildus stresu," sarunā ar laikrakstu "Vaduguns" pagājušajā gadā secināja Viļakas posteņa komandieris Raivis Bondars.

Ziņojumā situāciju raksturoja kā katastrofālu

VUGD darbības specifika nosaka, ka pakalpojuma pieejamību un kvalitāti būtiski ietekmē dienestam pieejamais tehniskais nodrošinājums, tā kvalitāte un efektivitāte. Ar nepietiekamu transportlīdzekļu skaitu un novecojušām automašīnām nav iespējams nodrošināt normālu darbu notikumu vietā. Ņemot to visu vērā, Iekšlietu ministrija bija sagatavojusi Ministru kabinetam adresētu informatīvu ziņojumu, lūdzot piešķirt finansējumu speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegādei. Kopumā Iekšlietu ministrija situāciju ar VUGD rīcībā esošajiem speciālajiem transportlīdzekļiem dēvēja par katastrofālu, kā arī uzsvēra, ka par to Ministru kabinetu informējusi jau vairākkārt. "2021.gadā VUGD ir 204 autocisternas, kuru lietderīgās lietošanas laiks pārsniedz desmit gadus (95 autocisternām ekspluatācijas ilgums ir lielāks par 30 gadiem), un tikai 64 autocisternas, kuras ekspluatācijā atrodas līdz desmit gadiem. Šobrīd VUGD daļās un posteņos tiek lietoti aptuveni simts speciālie transportlīdzekļi, kuri ražoti uz "ZIL-130" un "ZIL-131" šasiju bāzes un to vecums ir no 25 līdz 50 gadiem. Vidējais vecums ir 21,3 gadi. Pēdējās autocisternas VUGD ir piegādātas 2018.gadā (trīs 4x4 autocisternas un 16 autocisternas - 6x6) un 2019.gada janvārī (viena 6x6 autocisterna)," tika rakstīts ziņojumā.

Norādīja, ka var pat slēgt daudzus depo

Iekšlietu ministrija arī ziņoja, ka SIA "CSE COE" veica iekšlietu nozares autotransporta pārvaldības sistēmas un ar to saistīto funkciju un izmaksu auditu, izsakot arī sekojošus konstatējumus un secinājumus par VUGD autoparku. Proti, nevar konstatēt sistemātisku autotransporta parka atjaunošanu nedz parasto automašīnu, nedz arī speciālo transportlīdzekļu grupā; steidzami jāatjauno vairāk nekā 65% no speciālo transportlīdzekļu parka jeb aptuveni 200 speciālās automašīnas; jāsamazina vai jānomaina speciālās tehnikas ZIL markas transportlīdzekļi, jo tie ir neekonomiski, neefektīvi un nav piemēroti glābšanas darbu veikšanai, kā arī to ražošanas kvalitāte un pašreizējais stāvoklis apdraud VUGD funkciju nepārtrauktības nodrošināšanu. "Ja nekavējoties netiks rasts finansējums VUGD autocisternu iegādei,

Foto - no personīgā arhīva

Jaunām mašīnām arī jauns dizains. "Nenoliedzami, ka VUGD specializētie transportlīdzekļi ir viens no atpazīstamākajiem dienesta simboliem. Dienestam attīstoties, nepieciešams mainīt arī transportlīdzekļu vizuālo identitāti, kas būtu moderna, pamanāma un mūsdienu drošības prasībām atbilstoša. Tādēļ pērn tika izstrādāts jauns operatīvo transportlīdzekļu krāsojuma un aprīkojuma standarts, kas nosaka arī VUGD operatīvo transportlīdzekļu vizuālo noformējumu – jauno krāsu salikumu, uzrakstus un simbolus," stāsta VUGD pārstāve I.Dāme-Birziņa.

2022.gadā
speciālo
ugunsdzēsības un
glābšanas
transportlīdzekļu
iegādei no valsts
budžeta līdzekļiem
piešķirts
finansējums 15 352
183 eiro apmērā.

2028.gadā praktiski vairs nebūs lietderīgi izmantojamu speciālo transportlīdzekļu. Tāpat, ja VUGD netiks nodrošināts ar jauniem speciālajiem transportlīdzekļiem, tad, ņemot vērā esošo transportlīdzekļu tehnisko stāvokli un autoparkam strauji novecojot, tuvāko gadu laikā, atkarībā no esošo autocisternu izturības, tiks paralizēts darbs vai pat slēgti VUGD depo, jo nebūs speciālo transportlīdzekļu, ar ko doties uz notikumiem. 2022.gadā un 2023.gadā minimāli nepieciešamo 68 speciālo transportlīdzekļu iztrūkums nozīmētu 59 depo (46 reģionālo posteņu un 13 reģionālo daļu) darbības paralizēšanu vai pat slēgšanu," ne pārāk iepriecinoša nākotnes perspektīva tika aprakstīta ziņojumā.

Piegādāts pirmais auto

Šobrīd ledus ir sakustējies. Šo otrdien, turpinot papildināt specializēto transportlīdzekļu klāstu ar jaunām automašīnām, VUGD Latgales reģiona brigādes Daugavpils 2.daļas Ilūkstes posteņi saņēma attēlos redzamo specializēto transportlīdzekli "Mercedes Benz UNIMOG" (4x4). Šis ir pirmais no 30 šāda veida specializētajiem transportlīdzekļiem, kuri ir īpaši piemēroti lauku apvidiem un kurus dienesta vajadzībām piegādās šī gada laikā (lielākoties tos dislocējot teritoriālo

struktūrvienību posteņos). Tāpat plānots, ka VUGD šogad saņems arī 11 "IVECO" autocisternas, kas piemērotas struktūrvienībām pilsētās.

VUGD priekšnieka vietnieks pulkvedis MĀRTIŅŠ BALTMANIS atzīst, ka ir gandarīts par piešķirto valsts finansējumu specializēto ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegādei 15,3 miljonu eiro apmērā. "Šobrīd varam redzēt jau pirmos no tiem, papildinot VUGD autoparku ar tik nepieciešamajiem jauniem, mūsdienu prasībām atbilstošiem specializētajiem transportlīdzekļiem. Lai arī turpmāk mērķtiecīgi atjaunotu un modernizētu esošo specializēto transportlīdzekļu autoparku, kas akūti nepieciešami dienesta pamatfunkciju izpildei un reaģēšanas spēju saglabāšanai, arī turpmāk šiem mērķiem ir nepieciešams papildu finansējums, lai gadā iegādātos 36 jaunus speciālos transportlīdzekļus," uzsvēra viņš.

Jautāta, vai specializētos transportlīdzekļus šogad plānots piegādāt arī VUGD Balvu daļai, Tilžas vai Viļakas posteņiem, VUGD pārstāve I.Dāme-Birziņa laikrakstam "Vaduguns" pastāstīja, ka šobrīd nav precīzas informācijas par turpmāko transportlīdzekļu sadalījumu. Tiklīdz būs nākamā piegāde ar automašīnām, tiks sniegta informācija arī par to sadalījumu.

Der zināt**Vēl pieejams finansējums**

Valsts attīstības finanšu institūcija "Altum" šā gada 27. aprīlī sāka pieņemt pieteikumus privātmāju energoefektivitātes paaugstināšanas atbalsta programmā, bet jūnija vidū veica pirmās finanšu līdzekļu izmaksas. Patlaban ar iesniegtajiem projektiem jau ir rezervēti 52% no programmas līdzekļiem. 2022. gada 8. martā Ministru kabinets apstiprināja grozījumus privātmāju energoefektivitātes paaugstināšanas atbalsta programmā, vienlaikus piešķirot papildu finansējumu.

Privātmāju energoefektivitātes paaugstināšanas programmā atbalsts ir paredzēts dzīvojamo māju atjaunošanai un energoefektivitātes paaugstināšanai vai elektroenerģijas ražošanas iekārtu uzstādīšanai. Atbalstu var saņemt, ja privātmāja atbilst viena vai divu dzīvokļu dzīvojamās mājas klasei, tā ir nodota ekspluatācijā un privātmājā netiek veikta saimnieciskā darbība. Tāpat Zemesgrāmatā ir jābūt nostiprinātām īpašuma tiesībām uz māju privātpersonai, kura piesakās atbalstam, kā arī ģimenē jābūt vismaz vienam bērnam.

"Patlaban pārliecinoši lielākā daļa pieteikumu ir saules paneļu uzstādīšanai (82%), pārējie (18%) – ēku energoefektivitātes paaugstināšanai. Visaktīvākie bijuši māju īpašnieki Pierīgā, kas iesnieguši 315 pieteikumu par kopējo summu - 1,09 miljoni EUR. Tālāk seko Zemgales privātmāju īpašnieki ar 55 pieteikumiem par 187 tūkstošiem EUR. No Kurzemes saņemti 53 pieteikumi par 200,6 tūkstošiem EUR, no Latgales saņemti 22 pieteikumi par 30,7 tūkstošiem EUR un no Vidzemes – 30 pieteikumi par 109,6 tūkstošiem EUR," informē "Altum" Energoefektivitātes programmu departamenta vadītāja Ieva Vērzemiece.

Vēsture

*Sākums 6., 11. lpp

Saglabā vēsturisko mantojumu

Dzirnavu pirmais stāvs būvēts no šķeltiem laukakmeņiem, augšējie stāvi būvēti koka konstrukcijā. Korpuss apšūts ar dēļiem un nosegts ar skaidām. Virs tā atrodas grozāma augšdaļa – "galva", "cepure", tāpēc tautā to salīdzina ar baraviku mežā. Pastaru vējdzirnavas ir unikālas ne vien ar to, ka ir Latvijā vienīgās rekonstruētās holandiešu tipa vējdzirnavas ar grozāmo mehānismu, bet arī tāpēc, ka ir diezgan labā kvalitātē saglabājušies arī visi svarīgākie oriģinālie mehānismi, kas darināti no koka. Mēdz teikt, ka nekās jau nenotiek pats no sevis, ja nav uzņēmīgu cilvēku. Pastaru vējdzirnavām ir paveicies, jo 80. gados par tām rūpi sācis turēt tagadējais dzirnavu īpašnieks Vitālijs Pastars. Viņš atklāj, ka tas nav dzimtas īpašums, jo dzirnavu nosaukums un īpašnieka vārds ir tirā sakritība. Blakus dzirnavām atrodas Pastaru sādža, un, saprotama lieta, ka tur dzīvojis un dzīvo ne viens vien Pastars. Arī Vitālija dzimta, kuras galvenais rūpals bijusi linu audzēšana. Dzirnavas ir celtas 1902. gadā.

Dzirnavām reiz bijis tilts ap šķeltu laukakmeņu mūra pamatiem, bet tas nav saglabājies. Ar vēja spēku dzirnavas darbojušās līdz pat 1958. gadam, vēlāk – līdz 1980. gadam – ar mehānisko dzinēju. "Ar traktoru," precizē V. Pastars. 80. gadu beigās veikti atjaunošanas darbi – salaboti spārni, uzlikts jauns jumts un atjaunots skaidu apšuvums. Otro

Foto - A. Kirsanovs

Ēdenes dārzā. Vitāliju Pastaru sastapām viesu namā "Ēdene". Interesanti, ka vēja ģeneratora īpašnieka Romalda Užuļa īpašums saucas "Paradīze". Jokojo, vai vēja pavēlnieki dzīvo paradīzē, uzņēmējs atsmaidīja, piebilstot, ka tā ir sakritība. Atgādinām, ka Ēdenes dārzs Bibelē vēsta par pirmo cilvēku grēkā krišanas vietu. V. Pastars piebilst, ka mums ir jāuztur pārbaudītas vērtības: "Nekas labs nebūs, ja vīrietis ar vīrieti precēsies. Arī dzirnavas ir vērtība!"

atjaunošanu finansēja Valsts kultūrkapitāla fonds, piešķirot finansējumu 2002. gadā, savus privātos līdzekļus ieguldījis arī Vitālijs Pastars. Kopš 1998. gada tās ir Latvijas kultūras piemineklis.

Preiļu novada Tūrisma informācijas centra vadītāja Līga, taujāta, vai

tūristiem vējdzirnavas ir pieejamas, apstiprināja, ka tas ir privātpašums: "Pastaru vējdzirnavas atrodas ainaviski ļoti skaistā vietā. Tūristi labprāt piestāj tās apskatīt, ir arī norādes zīmes. Savukārt, ja ir vēlme dzirnavas apskatīt no iekšpuses, tad jāsaazinās ar īpašnieku."

Eksperta vērtējums**Pašiem nav jāizgudro ritenis**

Oficiāli pieejamā informācija liecina, ka no vienas puses gandrīz 80% Latvijas sabiedrības atbalsta vēja enerģijas izmantošanu, no otras – pašvaldību iedzīvotāju un vadītāju vidū iesakņojušies mitiski stereotipi liek vilcināties ar racionālu lēmumu pieņemšanu, neraugoties uz ekspertu un atbildīgo instanču saņemtajiem pozitīvajiem atzinumiem un atļaujām vēja elektrostaciju būvniecībai. Ko par to domā eksperts?

Pelnīt naudu ar vēju – utopija vai mūsdienu realitāte?

-Industriālā mērogā tā pavisam noteikti ir mūsdienu realitāte un nākotnes norma. Mājsaimniecību līmenī tiešā veidā pelnīt nē, drīzāk ietaupīt. Līdzīgi kā braucot ar hibrīda auto ir iespējams ietaupīt degvielu. Pelnīšana tādas apzinātas komercdarbības izpratnē varētu realizēties, ja turbīnas jauda ir vairāki simti kilovatu (kW) un vairāk. Protams, šobrīd ir labs laiks būt komerciālas vēja turbīnas īpašniekam augsto elektroenerģijas cenu dēļ, kas daudzkārt pārsniedz pat vēsturiskos subsidētos tarifus. Tomēr jāreķinās ar ilgtermiņa tendencēm 5-10 gadu termiņā, un ir maz iemeslu ticēt, ka cenas arī tādā termiņā saglabāsies tikpat augstas. Vēja turbīnu plānošana ir laikietilpīga un daudzkārt komplikētāka nekā saules elektrostaciju plānošana gan mājsaimniecību, gan arī industriālā mērogā. Tāpēc varētu teikt, ka šajā gadījumā no realitātes līdz utopijai ir viens solis.

Kāda ir situācija Latvijā un pasaulē?

-No vienas puses mēs esam pateicīgā situācijā ar iespēju mācīties no reālas praktiskās pasaules pieredzes un mums pašiem nav jāizgudro ritenis. Tomēr arī tad baidāmie klūdīties un vilcināties pieņemt lēmumu. Tā vietā, lai nomērītu septiņas reizes, mēs mērām 17 un pat 70. Tad ilgi stāvam ar lineālu rokās un domājam, kā tā - kaimiņi mums priekšā!

Individuālo saimniecību īpašniekiem ieteiktu vai neieteiktu uzstādīt vēja ģeneratorus? Kas un kādi apstākļi jāņem vērā?

-Tas noteikti atkarīgs no konkrētās vietas – jo lielāks plašums, jo labāk. Tomēr vietai jābūt ar brīvu vēja plūsmu visos virzienos (gan pirms, gan aiz turbīnas) - uzstādīt turbīnu meža malā "ar skatu" uz plašu lauku gan neskaitīsies. Industriālā mēroga turbīnas to risina ar augstākiem torņiem (līdz pat 160m), paceļot rotora spārnus "lielākā plašumā" virs kokiem un ieplakām. Mazām turbīnām būvēt pat 30-40m augstus torņus nav racionāli ne tehnoloģiski, ne arī finansiāli. Varbūt ironiski, bet vidēji četros gadījumos no pieciem tieši mājsaimniecībām esmu ieteicis apsvērt vēja turbīnai paredzētos līdzekļus ieguldīt papildus saules paneļos.

Vai valdība, Jūsaprāt, izprot un veicina vēja parku izveidi Latvijā?

-Noteikti izprot jautājuma nozīmi un to, cik atbildīgiem jābūt, nosakot regulējumu vēja parkiem, ņemot vērā, cik lielas ir mūsdienās pieejamās vēja turbīnas. Nav viegli atrast objektīvu līdzsvaru starp enerģētisko neatkarību, dabu un cilvēku. Lai arī vienmēr var gribēties ātrāk un labāk, tomēr izskatās, ka pašlaik esam uz pareizā ceļa.

Vēja plusi un minusi, salīdzinot ar saules baterijām?

-Vējš ir prasīgāks attiecībā uz turbīnas atrašanās vietu un pieejamo platību īpašumā. Nesalīdzināmi vieglāk ir atrast saulainu vietu, kur dienas laikā nav ēnu, nekā plašu, atklātu vietu, kur nav aizvēja. Neskaitot acīmredzamo priekšrocību diennakts tumšajā laikā, arī gada griezumā, ja uzstādīta labā vietā, vēja turbīna saražos 2-3 reizes vairāk elektroenerģijas nekā līdzvērtīgas jaudas saules paneļi.

Vai mūsu valsts iedzīvotāju galvās un kabatās svilpo vai nesvilpo vējš?

-Kaut kādā mērā, varbūt, sezonāli – kad jāizvēdina galva.

Vēja parku attīstītāja "Windy" vadītājs **ALEKSEJS MITUŠOVS**

"Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem"

MAF
Mediju atbalsta fonds

